

Uchwała Nr XXXIV/588/10
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 15 lutego 2010 r.

**w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z realizacji programu działalności
Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach za 2009 rok.**

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1590, z późn. zm.) oraz art. 3 ust 3 i art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. Nr 251, poz. 2507 z późn. zm.) - uchwała się, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się sprawozdanie z programu działalności Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach za 2009 rok stanowiące załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Tadeusz Kowalczyk

UZASADNIENIE

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi od dnia 1 sierpnia 2009 roku do ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego na podstawie art. 23 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku na podstawie ustawy *o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie* (Dz. U. z 2009r. Nr 92, poz. 753) sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności jednostki doradztwa rolniczego jest zatwierdzane przez właściwy miejscowo sejmik województwa.

Mając na względzie powyższe Dyrektor Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach przekazał Sejmikowi Województwa do zatwierdzenia sprawozdanie z programu działalności Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach za 2009 rok. Stąd też zasadnym jest jego zatwierdzenie poprzez przyjęcie niniejszej uchwały.

Załącznik nr 1
do Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
Nr XXXIV/588/10 z dnia 15 lutego 2010r.

**ŚWIĘTOKRZYSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
w Modliszewicach**

SPRAWOZDANIE

**z realizacji
rocznego programu działalności
Świętokrzyskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego
w Modliszewicach
w 2009 roku**

Modliszewice, styczeń 2010

**Sprawozdanie zostało opracowane
przez zespół specjalistów
Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego
w Modliszewicach**

*Dyrektor
Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego
w Modliszewicach*

mgr Dariusz Okła

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Dział Systemów Produkcji Rolnej	
Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa	7
Produkcja roślinna	7
Produkcja zwierzęca	25
Ekologia i ochrona środowiska	43
2. Centrum Ogrodnicze	61
3. Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki	79
4. Dział Ekonomiki	99
5. Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	115
6. Sekcja Wydawnictw i Informacji	123
Podsumowanie	129

WSTĘP

Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach powołano jako Rolniczy Rejonowy Zakład Doświadczalny (z tymczasową siedzibą w Kielcach) w 1968 roku. Ośrodek działa w oparciu o ustawę z dnia 22.10.2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego /z późniejszymi zmianami/, zamieszczoną w Dzienniku Ustaw nr 251 pod pozycją 2507, oraz w oparciu o statut nadany przez Wojewodę Świętokrzyskiego zarządzeniem nr 95 z dnia 31.12.2004 r. Ośrodek miał status państwowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną.

Na mocy ustawy z dnia 23.01.2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie /Dz. U. nr 92, poz. 753/ - od 01.08.2009 r. ŚODR Modliszewice stał się samorządową wojewódzką osobą prawną podległą Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego.

Podstawowe zadania stojące przed Ośrodkiem w 2009 roku to:

- prowadzenie działalności doradczej w rolnictwie,
- upowszechnianie nowych technologii i nowoczesnych metod gospodarowania,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe rolników i mieszkańców wsi,
- prowadzenie działalności informacyjnej w aspekcie rozwoju obszarów wiejskich.

Zadania były realizowane w ramach następujących specjalności branżowych:

- produkcja roślinna,
- produkcja zwierzęca,
- produkcja ogrodnicza,
- ekologia i ochrona środowiska,
- przedsiębiorczość, wiejskie gospodarstwo domowe i agroturystyka,
- ekonomika,
- metodyka doradztwa, szkoleń oraz wydawnictwa i informacja,

Zadania wykonywane były przez poszczególne komórki organizacyjne Ośrodka: działy merytoryczne, Centrum Ogrodnicze w Sandomierzu oraz Powiatowe Zespoły Doradcze. Struktura Ośrodka zawierała następujące działy merytoryczne:

- Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa z Sekcją Ekologii i Ochrony Środowiska.
- Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki.
- Dział Ekonomiki.
- Dział Zastosowań Teleinformatyki.
- Dział Metodyki Doradztwa Szkoleń i Wydawnictw z Sekcją Wydawnictw i Informacji.

Przyjęto następujące formy pracy: doradztwo indywidualne i grupowe, demonstracje, pokazy, szkolenia, wydawnictwa oraz inne, jak konkursy, olimpiady i wystawy.

Realizowane przez Ośrodek zadania były zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, wynikały z potrzeb i oczekiwań rolników, a także z warunków gospodarowania: przyrodniczych, ekonomicznych i społecznych.

Biorąc powyższe pod uwagę, na 2009 rok wyznaczono i realizowano w praktyce następujące zadania priorytetowe:

- udzielanie pomocy rolnikom w wykorzystaniu funduszy strukturalnych ujętych w PROW 2007 – 2013 oraz w ramach płatności bezpośrednich,
- wspieranie rolników w modernizacji gospodarstw pod względem technologicznym, technicznym i ekonomiczno-organizacyjnym oraz informowanie o zasadzie wzajemnej zgodności,
- aktywizowanie społeczności wiejskiej w celu poszukiwania alternatywnych źródeł dochodu poprzez rozwijanie agroturystyki i turystyki wiejskiej, przy szerokim wykorzystaniu lokalnych warunków i możliwości,

- popularyzowanie ekologicznych metod produkcji rolnej, w ścisłym powiązaniu z zapewnieniem ochrony środowiska naturalnego,
- wskazywanie rolnikom możliwości polepszenia sytuacji ekonomicznej gospodarstw poprzez działania zespołowe w różnych formach grup producentów.

Szczegółowa realizacja zadań Ośrodka w 2009 roku stanowi treść niniejszego opracowania.

DZIAŁ SYSTEMÓW PRODUKCJI ROLNEJ STANDARDÓW JAKOŚCIOWYCH I DOŚWIADCZALNICTWA

Produkcja roślinna

1. Wstęp

Celem doradztwa w zakresie produkcji roślinnej była poprawa standardów efektywności produkcji.

Główne zadania realizowane w zakresie produkcji roślinnej to:

- udzielanie informacji o programach PROW, dopłatach bezpośrednich oraz pomoc przy sporządzaniu dokumentów umożliwiających pozyskanie środków finansowych z funduszy strukturalnych,
- upowszechnianie przepisów prawnych obowiązujących w produkcji roślinnej,
- propagowanie nowych technologii uprawy roślin w gospodarstwach rolnych,
- udzielanie pomocy rolnikom w doborze racjonalnych metod nawożenia i optymalnych programów ochrony roślin,
- wszechstronne informowanie zainteresowanych osób o sytuacji w rolnictwie, w tym na rynku rolnym,
- upowszechnianie zasad zrównoważonego rozwoju produkcji rolniczej poprzez wprowadzanie zasad Dobrej Kultury Rolnej.

Realizacja wymienionych zadań odbywała się poprzez:

- doradztwo indywidualne i grupowe,
- prowadzenie demonstracji i pokazów u rolników w ramach bloków tematycznych,
- prowadzenie doświadczeń, demonstracji wdrożeniowych i kolekcji odmian na polu doświadczalnym ŚODR Modliszewice,

- prowadzenie szkoleń i seminariów we współpracy z firmami fitochemicznymi, nasiennymi i instytucjami naukowo – badawczymi,
- współpracę z jednostkami pracującymi na rzecz rolnictwa, jak i w jego otoczeniu,
- współpracę z mediami (opracowanie artykułów prasowych, udział w audycjach radiowych i telewizyjnych).

2. Realizacja zadań

2.1. Bloki programowe

Tabela 1. Tematyka bloków programowych w zakresie produkcji roślinnej

<i>Nr bloku</i>	<i>Tematyka</i>	<i>PZD Końskie</i>	<i>PZD Włoszczowa</i>	<i>PZD Jędrzejów</i>	<i>PZD Skarżysko</i>	<i>PZD Kielce</i>	<i>PZD Pińczów</i>	<i>PZD Busko - Zdrój</i>	<i>PZD Kazimierza Wielka</i>	<i>PZD Starachowice</i>	<i>PZD Ostrowiec</i>	<i>PZD Opatów</i>	<i>PZD Sandomierz</i>	<i>PZD Staszów</i>	<i>Centrum Ogrodnicze Zakład Modliszewice</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	14
II	Kierunki użytkowania zbóż sposobem na optymalizację zysków w gospodarstwie rolnym w ujęciu zasady wzajemnej zgodności	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	15
III	Prawidłowe użytkowanie łąk i pastwisk zgodnie z zasadami cross – compliance	1	1	1	1	1	1			1					1	8	8
IV	Wprowadzenie w gospodarstwach wybranych elementów zasady wzajemnej zgodności jako zbioru przyjaznych środowisku praktyk rolniczych	1				1	1	1	1	1	1		1	1	1	11	11
V	Elementy wzajemnej zgodności (cross-compliance) w technologii produkcji jakościowego ziemniaka jadalnego oraz na cele przetwórstwa przemysłowego				1	1		1						1	1	5	5
VI	Wykorzystanie potencjału kukurydzy i innych roślin pastewnych uprawianych w plonie głównym lub poplonach w bilansowaniu zasobów paszowych gospodarstwa z uwzględnieniem zasad wzajemnej zgodności	1	1	1		1			1		1	1		1	1	10	10
VII	Wdrażanie zasady cross – compliance poprzez różnicowanie produkcji roślinnej jako metoda na poprawę dochodowości gospodarstwa rolnego		1	1								1			1	4	4
	Razem wykonanie	5	5	5	3	6	4	4	4	4	4	4	3	5	4	67	
	Razem plan	5	5	5	3	6	4	4	4	4	4	4	3	5	4	67	

2.2. Doradztwo

Podczas realizacji prac upowszechnieniowych z produkcji roślinnej szczególny nacisk położono na doradztwo w zakresie:

- informacji na temat PROW 2007 - 2013,
- upowszechniania najnowszych technologii, w tym nowych kierunków użytkowania zbóż, okopowych i rzepaku,
- zrównoważonej produkcji, dobrej praktyki rolniczej, skuteczności stosowania środków ochrony roślin, nawożenia mineralnego oraz naturalnego i organicznego,
- informacji o najlepszych odmianach roślin przydatnych w warunkach lokalnych województwa świętokrzyskiego (zboża, ziemniak, kukurydza),
- zwalczania uciążliwych chwastów w uprawach rolniczych,
- różnicowania produkcji rolniczej, jako metody wzrostu dochodów w gospodarstwie rolnym,
- racjonalnego gospodarowania na trwałych użytkach zielonych i poprawy jakości uzyskiwanych pasz,
- prezentacji i charakterystyki roślin uprawnych na kolekcjach, doświadczeniach i wdrożeniach na polu doświadczalnym ŚODR Modliszewice,
- prezentacji roślin uprawnych na polach doświadczalnych firm fitochemicznych i stacji doświadczalnych ze szczególnym uwzględnieniem nowych odmian roślin uprawnych,
- problematyki zasady wzajemnej zgodności, jako podstawowego wymogu uzyskania pomocy finansowej pochodzącej ze środków UE,
- oceny bieżącej sytuacji w produkcji roślinnej województwa.

2.2.1. Doradztwo indywidualne

Tabela 2. Doradztwo indywidualne – ilość porad zrealizowanych przez specjalistów produkcji roślinnej

Nr bloku	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko-Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
I	Doradztwo dla rolników w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	440	59	315		75	236	500	175	81	513	444	62	160	121	50	3231	2120
II	Kierunki użytkowania zbóż sposobem na optymalizację zysków w gospodarstwie rolnym w ujęciu zasady wzajemnej zgodności	43	61	113	35	147		103	114	81	292	301	88	198	71	54	1701	1338
III	Prawidłowe użytkowanie łąk i pastwisk zgodnie z zasadami cross – compliance	22	63	32	25	133	100			56						60	491	495
IV	Wprowadzenie w gospodarstwach wybranych elementów zasady wzajemnej zgodności jako zbioru przyjaznych środowisku praktyk rolniczych	88						102	129	43	221		97	62	51	50	843	755
V	Elementy wzajemnej zgodności (cross-compliance) w technologii produkcji jakościowego ziemiaka jadalnego oraz na cele przetwórstwa przemysłowego				25	32	50	100						196		58	461	335
VI	Wykorzystanie potencjału kukurydzy i innych roślin pastewnych uprawianych w plonie głównym lub poplonach w bilansowaniu zasobów paszowych gospodarstwa z uwzględnieniem zasad wzajemnej zgodności	58	56	95					121		80	214		152	35	77	888	935
VII	Wdrażanie zasady cross – compliance poprzez różnicowanie produkcji roślinnej jako metoda na poprawę dochodowości gospodarstwa rolnego		49	55								217				30	351	360
Tematyka doradztwa poza blokami		145				37	125										307	
Razem wykonanie		651	288	610	85	387	386	805	539	261	1106	1176	247	768	278	379	8273	
Razem plan		400	200	530	50	583	500	800	200	165	560	930	180	695	245	300		6338

2.2.2. Doradztwo grupowe

Nr bloku	Tematyka	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	Razem wykonanie	Plan 2009
		Końskie	Włoszczowa	Jędrzejów	Skarżysko	Kielce	Pińczów	Busko-Zdrój	Kazimierza Wielka	Starachowice	Ostrowiec	Opatów	Sandomierz	Staszów	Centrum Ogrodnicze				
I	Doradztwo dla rolników w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	4	1	3		4			1		18	3	2	11	47	54			
		15	4	13		25			3		65	16	6	55	202	172			
II	Kierunki użytkowania zbóż sposobem na optymalizację zysków w gospodarstwie rolnym w ujęciu zasady wzajemnej zgodności	2	3	7	4	12		14	4		9	3	5	6	69	61			
		4	12	30	17	78		24	13		28	15	26	29	276	231			
III	Prawidłowe użytkowanie łąk i pastwisk zgodnie z zasadami cross – compliance	3	3	2	4	3			2						17	17			
		12	10	7	17	21			7						74	68			
IV	Wprowadzenie w gospodarstwach wybranych elementów zasady wzajemnej zgodności jako zbioru przyjaznych środowisku praktyk rolniczych	4						10	1			2		4	21	19			
		11						20	4			10		21	66	47			
V	Elementy wzajemnej zgodności (cross-compliance) w technologii produkcji jakościowego ziemniaka jadalnego oraz na cele przetwórstwa przemysłowego				2	3								1	6	5			
					10	17								6	33	25			
VI	Wykorzystanie potencjału kukurydzy i innych roślin pastewnych uprawianych w plonie głównym lub poplonach w bilansowaniu zasobów paszowych gospodarstwa z uwzględnieniem zasad wzajemnej zgodności	3	3	7				10		2	9		1	2	37	39			
		8	11	28				20		9	32		5	12	125	129			
VII	Wdrażanie zasady cross – compliance poprzez różnicowanie produkcji roślinnej jako metoda na poprawę dochodowości gospodarstwa rolnego		2	6							9				17	16			
			7	25							31				63	56			
Razem wykonanie		16	12	25	10	22	0	0	34	8	2	45	8	8	24	214			
		50	44	103	44	141	0	0	64	27	9	156	41	37	123	839			
Razem plan		12	12	31	7	24	0	0	32	8	2	45	8	7	23		211		
		36	36	157	32	120	0	0	68	24	9	135	40	25	46		728		

2.3. Działalność upowszechnieniowa

2.3.1. Demonstracje

Tabela 4. Demonstracje z zakresu produkcji roślinnej

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
II	1	Prawidłowa technologia uprawy zbóż wysokiej jakości przeznaczonych do wykorzystania w przemyśle piekarniczym, konsumpcyjnym, spirytusowym i browarniczym				1	1			2			6	2	1			13	13
	2	Uprawa zbóż na cele paszowe jako sposób na zbilansowanie pasz w gospodarstwie rolnym	2	1	2		2	1	2		1	2		1	2			16	16
	3	Technologia prowadzenia plantacji nasiennych zbóż podstawowych			1												1		2
III	4	Prawidłowe użytkowanie łąk i pastwisk z uwzględnieniem nawożenia zrównoważonego (organiczne, mineralne, dolistne)						1			1							2	2
IV	5	Prawidłowe stosowanie nawozów naturalnych												1				1	1
	6	Uprawa roślin strączkowych	1													1		2	2
V	7	Uprawa ziemniaków jadalnych w warunkach rolnictwa zrównoważonego							2									2	2
VI	8	Technologia uprawy i zbioru kukurydzy z przeznaczeniem na wysokoenergetyczną kiszonkę i ziarno	1	1	2		2					2				1		9	8
VII	9	Efektywna technologia uprawy i ochrony rzepaku ozimego			1													1	1
Razem wykonanie			4	2	6	1	5	2	4	2	2	4	6	2	4	3	1	48	
Razem plan			4	2	6	0	4	2	4	0	2	4	0	2	2	1	1		47

2.3.2. Pokazy

Tabela 5. Pokazy z zakresu produkcji roślinnej

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka															Razem wykonanie	Plan 2009	
			PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze Zakład Modliszewice			
II	1	Łączne stosowanie agrochemikaliów (fungicydy, nawozy dolistne, regulatory wzrostu) sposobem na optymalizację zysków w gospodarstwie rolnym	1		1		2		1	1	1	2	3	1	3			16	18
	5			4		17		5	5	6	13	18	6	15			94	105	
	2	Siew kwalifikowanego materiału siewnego kompleksowym rozwiązaniem problemów finansowo – technologicznych gospodarstwa rolnego			1				3							1		5	2
III	3	Dobór odmian oraz kompleksowa technologia uprawy zbóż na polu doświadczalnym ŚODR Modliszewice						1		1			1					3	3
								17		8			33						58
III	4	Optymalny zbiór traw z przeznaczeniem na sianokiszonki	1				1											2	2
	3					7												10	12
IV	5	Właściwe sporządzanie sianokiszzonek (baloty foliowe, silosy przejazdowe)		1	1		1				1							4	4
			10	5		6				9								30	22
IV	6	Atestacja opryskiwaczy	1				2	1				2			1			7	7
			5				16	6				16			5			48	60
V	8	Poprawność sadzenia ziemniaka - dobór odmian, zapraw, zalecanej obsady roślin				1			2									3	3
						7			10										17

VI	9	Nowe herbicydy do chemicznej ochrony kukurydzy			1											1	1	
					5												5	5
VI	10	Prawidłowe sporządzanie kiszonek z uwzględnieniem zasad cross – compliance	1	1								1		1		4	5	
			5	8								5		5		23	27	
VII	11	Jednoetapowy zbiór rzepaku kombajnem ze stołem jako efektywny sposób zbioru										1				1	1	
												5					5	5
Pokazy zrealizowane ponad plan														2		2	0	
															13		13	0
Razem wykonanie			4	2	4	1	6	2	6	2	2	4	6	2	4	4	0	49
			18	18	21	7	46	23	31	13	15	29	61	11	20	24	0	337
Razem plan			4	2	6	1	7	2	4	2	2	4	6	2	4	2	0	48
			20	10	30	7	57	20	20	17	10	36	30	11	20	10	0	298

2.4. Szkolenia: kursy, seminaria, pozostałe

Tabela 6. Szkolenia zrealizowane przez specjalistów produkcji roślinnej

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009	
			I	1	Działania na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego i leśnego	4		1			2			1					
27		8						18			19							72	68
2	Działania na rzecz poprawy środowiska naturalnego i obszarów wiejskich	3					2			4								9	6
		28					30			95								153	53
3	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności	3				1	2		2			2				2		12	12
		22				8	29		19			28				22		128	108

II	4	Prawidłowy płodozmian jako element zapobiegający procesowi degradacji substancji organicznej w glebie	3		1		2						6				12	12
			46		8		39							101				194
II	5	Celowe stosowanie agrochemikaliów z optymalnym ich wykorzystaniem przez rośliny zbożowe i minimalnym wpływem na zanieczyszczenie środowiska								2							2	2
										22								22
II	6	Wyłączne prawo hodowcy do odmian i możliwości ubiegania się rolników o dopłatę do wysianego kwalifikowanego materiału siewnego		3	2					2					3		10	10
				36	17					22					38			113
II	7	Technologia uprawy zbóż ozimych	2		4	1	6		4	2		3	4		5		31	29
			19		55	8	105		40	27		60	54		63			431
II	8	Technologia uprawy zbóż jarych	1		2	1	1	5	2	3		2	3		4		24	27
			6		24	9	11	70	12	40		36	38		45			291
II	9	Odmiany pszenic: elitarnych, jakościowych i chlebowych – agrotechnika, wymagania glebowe, ochrona			1								8				9	9
					7								84					91
III	10	Prawidłowe użytkowanie łąk i pastwisk zgodnie z zasadami cross – compliance	2	3		1	4				2						12	15
			15	34		9	48				31							137
III	11	Nawożenie łąk i pastwisk zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej oraz z uwzględnieniem rolnictwa zrównoważonego	2			1	3	5									11	11
			13			10	37	42										102
IV	12	Podstawowe zasady nawożenia	3						8	2	4	3		4	2		26	26
			28						88	24	61	35		62	18			316
IV	13	Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin	1			2			1		4			2			10	10
			3			31			13		85			20				152
IV	14	Metody podniesienia żyzności gleby	3								2				1		6	7
			30								20				6			56
V	15	Uprawa ziemniaków zgodnie z kierunkami					1									1	2	1

		użytkowania w technologiach o różnej intensywności					16								60	76	10	
	16	Kompleksowa ochrona plantacji ziemniaków – od sadzenia do zbioru			1	4		6					4			15	15	
					8	55		67					52			182	151	
VI	17	Dobór odmian, agrotechnika i ochrona kukurydzy zgodnie z kierunkiem użytkowania na ziarno lub kiszonkę.	1		3		1		1		3	3		4	3		19	24
			9		21		15		8		79	30		44	29		235	231
	18	Zwiększenie zasobów paszowych w gospodarstwie poprzez uprawę różnych gatunków roślin pastewnych w plonie głównym i w międzyplonie	2	2					1		3	3					11	11
			23	23					13		35	29					123	96
VII	19	Potencjalne możliwości uprawowe rzepaku ozimego w woj. świętokrzyskim w zależności od warunków przyrodniczych i doboru odmian			1											1	1	
					9												9	12
	20	Kompleksowa technologia uprawy i ochrony rzepaku ozimego			5							8					13	15
					67							86					153	137
21	Możliwość produkcji biopaliw w gospodarstwie na podstawie ustawy o biopaliwach		2													2	2	
			23													23	20	
	Szkolenia zrealizowane z tematów poza blokami			2	1		2		2		1		2	3		13		
			76	10		28		17			30		68	23		252		
Razem wykonanie			30	12	21	6	30	12	22	16	11	22	30	10	25	10	1	258
			269	192	226	52	444	130	226	237	155	378	351	163	332	96	60	3311
Razem plan			30	10	30	5	29	12	22	12	11	22	30	10	22	8	0	253
			179	100	331	43	300	120	220	130	110	220	240	100	220	80	0	2393

Tabela 7. Kursy i seminaria z zakresu produkcji roślinnej

<i>Tematyka</i>	<i>PZD Końskie</i>	<i>PZD Włoszczowa</i>	<i>PZD Jędrzejów</i>	<i>PZD Skarżysko</i>	<i>PZD Kielce</i>	<i>PZD Pińczów</i>	<i>PZD Busko - Zdrój</i>	<i>PZD Kazimierza Wielka</i>	<i>PZD Starachowice</i>	<i>PZD Ostrowiec</i>	<i>PZD Opatów</i>	<i>PZD Sandomierz</i>	<i>Zakład Modliszewice</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
Seminaria branżowe											1		3	4	5
											35		87	122	160
Kurs z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy*	2	7	8		9	2	4	4	1	4		31		72	21
	37	301	335		391	83	205	197	58	170		737		2514	470
<i>Razem wykonanie</i>	2	7	8	0	9	2	4	4	1	4	1	31	3	76	
	37	301	335	0	391	83	205	197	58	170	35	737	87	2636	
<i>Razem plan</i>	3	2	1	0	2	3	3	2	0	2	1	8	4		31
	75	45	25	0	20	75	40	50	0	50	40	160	120		700

* kurs prowadzony przez specjalistów zakładowych

Specjalista zakładowy ŚODR Modliszewice (produkcja roślinna) prowadził zajęcia na 4 kursach operatorów kombajnów do zbioru zbóż w następujących powiatach: jędrzejowskim, włoszczowskim, opatowskim i kieleckim.

2.5. Działalność informacyjna

Działalność informacyjna realizowana przez specjalistów ds. produkcji roślinnej prowadzona była dla rolników i innych mieszkańców wsi w zakresie nowoczesnych metod gospodarowania jak również rozwoju obszarów wiejskich. Powyższa działalność była wykonywana poprzez:

- indywidualne kontakty specjalistów z rolnikami w gospodarstwach rolnych,
- seminaria i szkolenia rolnicze,
- zebrania wiejskie,
- posiedzenia organów samorządu terytorialnego i rolniczego,
- ogłoszenia i komunikaty.

2.6. Inne zadania

Tabela 8. Inne formy działalności (wystawy, konkursy, olimpiady i itp.) zrealizowane przez specjalistów produkcji roślinnej

Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
WYSTAWY																	
Organizacja wyjazdów na Dzień Otwartych Drzwi i IV Świętokrzyską Wystawę Zwierząt Hodowlanych		1	3	1	2	1			1	1	2	1	2			15	19
Organizacja wyjazdów na AGROTECH Kielce			2		1	1				2	2		2			10	18
Organizacja Wystaw Dożynkowych	2	2	3	1	9	2	6	2	1	5	4	1	4		1	43	29
Razem wykonanie	2	3	8	2	12	4	6	2	2	8	8	2	8	0	1	68	
Razem plan	1	3	9	3	6	5	6	3	3	6	7	6	7	0	1		66
INNE																	
Sporządzanie wniosków o dopłaty bezpośrednie	389	98	173		325	78	50	129	79	286	256	141	213	77	34	2328	1395
Sporządzanie innych dokumentów potrzebnych do uzyskania wsparcia	131	54	61			98	12	79	35	36	78	12	20	44	34	694	247
Audycje radiowe															12		
Pobieranie próbek ziarna pszenic celem dokonania analizy jakościowej	1	2	7	1	4	1	2	2	1	1	2	1	2	5	6	38	wg potrzeb
Artykuły*		1				1		1	1			2		8	24	38	50
Ulotki i broszury informacyjne – opracowanie treści														4	11	15	14
Razem wykonanie	521	155	241	1	329	178	64	211	116	323	336	156	235	138	121	3113	
Razem plan	142	101	233	1	140	71	142	81	71	152	199	65	126	100	82		1772

* - artykuły opublikowane w Aktualnościach Rolniczych

Specjaliści ds. produkcji roślinnej w 2009 roku prowadzili:

- monitoring sytuacji na rynku nawozów mineralnych na potrzeby CDR Brwinów – w sumie sporządzono 8 informacji zbiorczych z terenu naszego województwa (w I półroczu z częstotliwością 1 raz na miesiąc, a w II półroczu z częstotliwością 1 raz na kwartał);
- próbne wykopki w celu oszacowania średnich plonów ziemniaka w różnych grupach wczesności na terenie naszego województwa;
- monitoring przebiegu i zaawansowania prac żniwnych – w sumie sporządzono 11 informacji zbiorczych w okresie letnim z częstotliwością 1 raz na tydzień.

2.7. Prace adaptacyjno – doświadczalne, wdrożeniowe i upowszechnieniowe realizowane na polu doświadczalnym

2.7.1. Prace adaptacyjno – doświadczalne

W 2009 r. prowadzono w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego następujące doświadczenia:

1. Ocena plonowania nowych odmian pszenicy ozimej w systemie badań Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

Celem doświadczenia było sprawdzenie plonowania 24 nowych odmian pszenicy ozimej przy dwóch poziomach intensywności uprawy: A₁ podstawowym i A₂ wysokim. Poziom A₁ obejmował zaprawianie nasion, zwalczanie chwastów, nawożenie N w ilości 110 kg/ha. Poziom A₂ obejmował zaprawianie nasion, zwalczanie chwastów, zwalczanie chorób i szkodników, skracanie źdźbła, nawożenie N w ilości 150 kg/ha, nawożenie mikroelementami.

2. Porównanie plonowania nowych odmian pszenżyta ozimego w różnych warunkach glebowych

Doświadczenie wykonano na dwóch poziomach agrotechniki: A₁ - podstawowym i A₂ - wysokim. Oceniono 17 odmian pszenżyta ozimego.

2.7.2. Działalność wdrożeniowa

Prace wdrożeniowe prowadzone były na polu doświadczalnym ŚODR w Modliszewicach. Tematyka tych prac obejmowała wprowadzenie do uprawy nowych wysokoplonujących odmian. Były to: pszenica ozima Adequat, pszenżyto ozime Borwo, odmiany rzepaku ozimego: Calforium, Castille, Cabriolet, Casoar, Extend, Catana, Exotic F1, DK Example F1, Visby F1, Elektra F1, Titan F1, Bellevue.

Przy realizacji prac wdrożeniowych wykorzystano kompleksowe technologie ochrony upraw firm: Syngenta, Organika Sarzyna, BASF, Rokita Agro, Monsanto.

Uzyskane wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wyniki realizacji prac wdrożeniowych na polu ŚODR Modliszewice

Lp	Tematyka	Plan	Wykonanie	Efekty - plon	Średni plon w woj. świętokrzyskim w 2009 r.
		ha	ha	dt/ha	dt/ha
1	Wprowadzenie do uprawy nowej odmiany pszenicy ozimej Adequat	5	5	57,5	32,8
2	Wprowadzenie do uprawy nowej odmiany pszenżyta ozimego Borwo	5	5	56,2	29,6
3	Wprowadzenie do uprawy nowej odmiany jęczmienia jarego Mercada *	5	4,37	32,8	28,5
5	Wprowadzenie do uprawy nowej odmiany rzepaku ozimego Calforium, Castille, Cabriolet, Casoar, Extend, Catana, Exotic F1, DK Example F1, Visby F1, Elektra F1, Titan F1, Bellevue	5,5	5,5	35,1	23

* Susza w czasie siewu i wschodu jęczmienia obniżyła znacznie plon

2.7.3. Działalność upowszechnieniowa

Na polu doświadczalnym prowadzone były kolekcje roślin uprawnych:

1. Traw i motylkowatych	7. Pszenżyta jarego
2. Pszenicy ozimej	8. Żyta
3. Jęczmienia jarego	9. Grochu
4. Bobiku	10. Łubinów
5. Ziemniaków	11. Owsa
6. Pszenicy jarej	12. Pszenżyta ozimego

2.8. Zbiorcze zestawienie realizowanych w 2009 r. zadań

Pracownicy Działu Systemów Produkcji Rolnej Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa ds. produkcji roślinnej w 2009 roku zrealizowali plan działalności w następujących ilościach:

1. Bloki programowe: 7
2. Doradztwo indywidualne: 8273 porad
3. Doradztwo grupowe: 214 spotkań dla 839 rolników
4. Demonstracje: 48
5. Pokazy: 49 pokazów dla 337 rolników
6. Szkolenia: 258 szkoleń, w których udział wzięło 3311 rolników
7. Wystawy i inne wyjazdy zorganizowane: 68
8. Sporządzanie wniosków o dopłaty bezpośrednie: 2328
9. Sporządzanie dokumentów potrzebnych do uzyskania wsparcia: 694
10. Artykuły: 38
11. Ulotki i broszury informacyjne – opracowanie treści: 15.

3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa

Dział Systemów Produkcji Rolnej Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa realizował zadania z produkcji roślinne w 2009 r. współpracując z:

- rolniczymi instytutami naukowymi,
- wyższymi uczelniami rolniczymi,
- Centralnym Ośrodkiem Badań Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej,
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencją Rynku Rolnego,
- Agencją Nieruchomości Rolnych,
- Centralą Nasienną w Kielcach,
- Świętokrzyskim Urzędem Wojewódzkim,
- Świętokrzyską Izbą Rolniczą,
- samorządem rolniczym i terytorialnym,
- firmami, producentami środków do produkcji rolnej,
- rolniczymi związkami branżowymi,
- Państwowym Inspektoratem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie,
- Stacją Chemiczno – Rolniczą w Kielcach,
- Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Kielcach,
- Stacją Doświadczalną Oceny Odmian Słupi Jędrzejowskiej,
- Instytutem Ochrony Roślin w Poznaniu,
- Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie,
- Kieleckimi Kopalniami Surowców Mineralnych.

Produkcja zwierzęca

1. Wstęp

Głównym priorytetem pracy doradczej w 2009 roku była pomoc rolnikom w wykorzystaniu środków finansowych z uruchomionych działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W doradztwie technologicznym priorytetami było udzielanie informacji na temat zasad wzajemnej zgodności dotyczących gospodarstw rolnych, dostosowania gospodarstw rolnych do obowiązujących wymogów w zakresie produkcji zwierzęcej (dobrostan zwierząt), produkcji bezpiecznej żywności, propagowania chowu i hodowli bydła ras mięsnych, poprawy efektywności produkcji trzody chlewnej oraz rozwoju innych alternatywnych kierunków produkcji zwierzęcej.

Praca doradcza ujęta w blokach programowych była realizowana poprzez doradztwo indywidualne i grupowe, przy wykorzystaniu demonstracji, pokazów, szkoleń, wydawnictw oraz innych form działania.

2. Realizacja zadań

Realizację zadań w zakresie produkcji zwierzęcej zawierają tabele nr 9 – 16.

2.1. Bloki programowe

Tabela 9. Tematyka bloków programowych realizowanych przez specjalistów z produkcji zwierzęcej

Nr bloku	Tematyka	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	Plan 2009
		Końskie	Włoszczowa	Jędrzejów	Skarżysko	Kielce	Pińczów	Busko - Zdrój	Kazimierza Wielka	Starachowice	Ostrowiec	Opatów	Sandomierz	Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie		
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			15
II	Doskonalenie chowu i hodowli bydła mlecznego	1	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1			13
III	Promocja polskiej wołowiny i jagnięciny poprzez propagowanie chowu i hodowli tych gatunków oraz walorów dietetycznych ich mięsa	1		1	1	1		1	1						1	1			8
IV	Poprawa wyników produkcyjnych w hodowli i chowie trzody chlewnej		1	1		1	1	1	1	1	1	1			1	1			12
V	Chów drobnego inwentarza i nowych gatunków gospodarczych – alternatywa w produkcji zwierzęcej				1									1	1	1			4
VI	Zapewnienie dobrostanu zwierząt oraz wymagań ochrony środowiska w aspekcie spełnienia przez gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności (cross compliance)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			15
VII	Hodowla ryb słodkowodnych							1											1
	Razem wykonanie	4	4	5	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	6	6	68		
	Razem plan	4	4	5	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	6	6			68

2.2. Doradztwo

Tabela 10. Doradztwo indywidualne – ilość porad udzielonych przez specjalistów z produkcji zwierzęcej

Nr bloku	Tematyka	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD
		Końskie	Włoszczowa	Jędrzejów	Skarżysko	Kielce	Pińczów	Busko - Zdrój	Kazimierza Wielka	Starachowice	Ostrowiec	Opatów	Sandomierz	Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonane	Plan 2009	
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013	78	226	350	50	222	263	480	156	203	374	399	88	87	75	190	3241	1660	
II	Doskonalenie chowu i hodowli bydła mlecznego	46	226	142	51	329	70		56	48	63	407	49	75	50	28	1640	1064	
III	Promocja polskiej wołowiny i jagnięciny poprzez propagowanie chowu hodowli tych gatunków oraz walorów dietetycznych ich mięsa	15		50	26	81		70		22						15	279	365	
IV	Poprawa wyników produkcyjnych w hodowli i chowie trzody chlewnej		224	135		5	131	50	133	31	64	232	70		81	15	1171	844	
V	Chów drobnego inwentarza i nowych gatunków gospodarczych – alternatywa w produkcji zwierzęcej				50									5	17	10	82	85	
VI	Zapewnienie dobrostanu zwierząt oraz wymagań ochrony środowiska w aspekcie spełnienia przez gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności (cross compliance)	44	256	82	30	131	111	30	65	21	61	148	70	55	61	61	1226	923	
VII	Hodowla ryb słodkowodnych							118									118	120	
	Razem wykonane	183	932	759	207	768	575	748	410	325	562	1186	277	222	284	319	7757		
	Razem plan	140	550	485	195	590	460	802	175	135	225	520	224	190	260	110		5061	

Tabela 11. Doradztwo grupowe – ilość porad i ilość uczestników, wykonane przez specjalistów z produkcji zwierzęcej

Nr bloku	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko-Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009	
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013	2	4	20		4				1	2	13	7	5	2	60	49	
		6	13	98		21				4	6	59	26	41	13	287	178	
II	Doskonalenie chowu i hodowli bydła mlecznego	1	12	17		16	2			1	2	9	3		1	64	63	
		3	44	67		85	6			3	6	34	12		5	265	258	
III	Promocja polskiej wołowiny i jagnięciny poprzez propagowanie chowu i hodowli tych gatunków oraz walorów dietetycznych ich mięsa	1		5					4							10	14	
		2		21					11							34	52	
IV	Poprawa wyników produkcyjnych w hodowli i chowie trzody chlewnej		6	9					6	1	1	9	3		2	37	43	
			20	46					17	4	3	34	10		10	144	143	
V	Chów drobnego inwentarza i nowych gatunków gospodarczych – alternatywa produkcji zwierzęcej													4	1	5	2	
														42	4	46	6	
VI	Zapewnienie dobrostanu zwierząt oraz wymagań ochrony środowiska w aspekcie spełnienia przez gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności (cross compliance)	3	12	7		5	2	2	5	2	7	10	8	8	5	76	72	
		10	39	25		32	8	5	16	7	21	37	27	62	24	313	276	
VII	Hodowla ryb słodkowodnych							16								16	16	
								47								47	48	
	Razem wykonanie	7	34	58	0	25	4	18	15	5	12	41	21	17	11	0	268	
		21	116	257	0	138	14	52	44	18	36	164	75	145	56		1136	
	Razem plan	9	33	56	7	24	4	32	15	6	12	32	17	7	5	0		259
		27	99	264	40	131	8	96	55	18	36	96	56	25	10	0		961

2.3. Działalność upowszechnieniowa

Tabela 12. Demonstracje z zakresu produkcji zwierzęcej

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
II	1	Produkcja mleka wysokiej jakości poprzez przestrzeganie prawidłowej technologii jego pozyskiwania			1		3						1	1	1			7	8
	2	Prawidłowe żywienie podstawą zdrowotności i długowieczności krów	1															1	1
	3	Prawidłowy odchów jałówek przeznaczonych na remont stada i sprzedaż do dalszej hodowli		3									1						4
III	4	Krzyżowanie towarowe z uwzględnieniem preferowanych ras mięsnych i racjonalne żywienie							1	1								2	2
	5	Racjonalny odchów jagniąt				1												1	1
IV	6	Ograniczenie upadków prosiąt poprzez profilaktykę w okresie odchowu i odsadzania								1		1		1		1		4	5
	7	Racjonalne żywienie tuczników z wykorzystaniem zbóż pochodzących z własnego gospodarstwa		2	2							1						5	5
	8	Wymagania wzajemnej zgodności w zakresie sporządzania i przechowywania pasz w gospodarstwach prowadzących chów trzody chlewnej			1		1											2	1
	9	Prawidłowe żywienie loch		1				2	1				1					5	5
V	10	Racjonalny odchów indyków rzeźnych				1												1	1

VI	11	Modernizacja budynków inwentarskich	1														1	1
	12	Budowa urządzeń do magazynowania nawozów naturalnych			2		1					1		1			5	4
	13	Zasady wzajemnej zgodności w zakresie dobrostanu zwierząt oraz spełnienia przez gospodarstwo wymagań ochrony środowiska					1											1
VII	14	Mieszane obsady w produkcji towarowej						1									1	1
	15	Chów narybku bez przesadkowania						1									1	1
		Razem wykonanie	2	6	6	2	6	2	4	2	0	2	4	2	2	1	0	41
		Razem plan	2	6	4	2	6	2	4	2	2	2	4	2	2	1	0	41

Tabela 13. Pokazy z zakresu produkcji zwierzęcej

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka														Razem wykonanie	Plan 2009	
			PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów			Centrum Ogrodnicze
II	1	Prawidłowa korekcja racic i pielęgnacja bydła			1		2	1					1	1			6	6
					7		13	5					6	13			44	44
	2	Odpowiednia pielęgnacja wymion oraz prawidłowo przeprowadzony dój i konserwacja urządzeń udojowych		3		1	1					2					7	7
				19		4	11					14					48	42
3	Sporządzanie kiszonek z zielonek o wysokiej zawartości suchej masy	1	3	3							1	2		2		12	12	
		3	28	14							5	12		18		80	67	
4	Prawidłowo i terminowo prowadzona dokumentacja w gospodarstwie mleczarskim	1														1	1	
		3														3	4	
III	5	Sporządzanie kiszonek z wykorzystaniem produktów ubocznych z produkcji biopaliw i przemysłu rolno-spożywczego									1					1	1	
											7						7	10
6	Promocja mięsa jagnięcego w gospodarstwie ekologiczno - agroturystycznym				1			1								2	2	
					5			6								11	11	
IV	7	Wybór loszek na remont stada						1		1			1		1	4	4	
								5		6			5		5	21	31	
8	Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwie trzodziarskim			2				1			1					4	4	
				11				8			10					29	23	
VII	9	Odłów magazynu i narybku						1								1	1	
								6								6	5	
	10	Przygotowanie pierwszej przesadki						1								1	1	
							4									4	5	

		Razem wykonanie	2	6	6	2	3	2	4	2	0	2	4	2	3	1	0	39	
			6	47	32	9	24	10	24	13	0	15	26	11	31	5	0	253	
		Razem plan	2	6	4	2	4	2	4	2	2	2	4	2	2	1	0		39
			9	30	20	13	30	20	20	20	10	15	20	12	18	5	0		242

2.4 Szkolenia

Tabela 14. Działalność szkoleniowa wykonana przez specjalistów z produkcji zwierzęcej

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2008		
I	1	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności				1		2	3						1				7	13	
						6		19	56							15				96	120
	2	Działania na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego		1						1										2	1
				15							9										24
	3	Działania na rzecz poprawy środowiska naturalnego i obszarów wiejskich					2						1		1					4	4
						21						19		12						52	40
4	Różnicowanie działalności na obszarach wiejskich		3																3	2	
			24																	24	10
5	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw		2																2	1	
			14																	14	5
II	6	Prawidłowe i terminowe prowadzenie znakowania i ewidencjonowania zwierząt w gospodarstwach utrzymujących przeżuwacze i zapobieganie chorobom zakaźnym				1	10	1												12	13
						4	183	10													197
7	Wykorzystanie krów o dwukierunkowym użytkowaniu (Simental, Mombalirde, polska czerwono-biała i polska czarno-biała)					1												1	2	2	
						19												14	33	20	

		w gospodarstwach o dużej ilości trwałych użytków zielonych															
	8	Prawidłowe zaplanowanie i przygotowanie bazy paszowej dla krów wysokomlecznych	3	2	2				2		2	1				12	12
			41	33	25				26		23	10				158	107
	9	Zapobieganie chorobom metabolicznym, wymion i racic, podstawą zdrowej i bezpiecznej żywności i opłacalności produkcji mleka		5	2				2	1						10	9
				63	23				55	10						151	90
	10	Umiejętne i ekonomiczne wykorzystanie nowych technologii w żywieniu i utrzymaniu krów mlecznych	2	2	2							1				7	5
			20	21	26							10				77	40
	11	Administrowanie kwotami mlecznymi i planowanie produkcji mleka		2	5						8	2				17	16
				28	61						95	18				202	142
II	12	Poprawa opłacalności produkcji mleka poprzez znajomość i umiejętne wykorzystanie oraz łączenie efektów hodowlanych, technologicznych i prawnych		5	1	3										9	10
				63	18	36										117	100
	13	Wykorzystanie potencjału krów mlecznych wypadających z produkcji mleka do produkcji wołowiny wysokiej jakości				1	2	1								4	3
						10	19	15								44	30
III	14	Poprawa opłacalności produkcji wołowiny poprzez odpowiednie wykorzystanie trwałych użytków zielonych, pasz ubocznych i istniejących budynków inwentarskich	1	4				1								6	6
			5	67				22								94	55
	15	Chów bydła mięsnego i małych przeżuwaczy w gospodarstwach ekologicznych i agroekologicznych – promocja mleka, mięsa			1	1										2	1
					5	15										20	5
	16	Prawidłowe żywienie trzody chlewnej	4	3			1	2			2	3				15	14
			44	45			6	27			9	32				163	150
	17	Zasady odchovu loszek na remont stada									1					1	2
											5					5	18
IV	18	Prawidłowy odchów prosiąt							2							2	6
									27							27	68
	19	Prawidłowe użytkowanie loch.	1	1		5										7	4
			10	6		66										82	40
	20	Efektywność w produkcji trzody chlewnej		2						1		1				4	5
				24						15		14				53	40

	21	Chów i hodowla trzody chlewnej z uwzględnieniem założeń programu zwalczania choroby Aujeszkiego		1					3								4	4
				10					36									46
	22	Wymagania wzajemnej zgodności w zakresie bezpieczeństwa pasz w gospodarstwach prowadzących chów trzody chlewnej		2	2		2		2			6					16	10
				46	31		34		34	33			52					230
IV	23	Wymagania wzajemnej zgodności w zakresie ochrony świń									2						2	6
											20							20
V	24	Profilaktyka chorób w chowie drobiu i królików				1											1	1
						5											5	5
						1								1				2
25	Użytkowanie nieśne kur w gospodarstwach przyzagrodowych.				5							12				17	14	
					1							1				2	2	
26	Możliwości chowu nowych gatunków gospodarczych i ich technologie				6							10				16	16	
27	Wymogi dobrostanu zwierząt		6	2	1	3			1	2		1	1	1		18	21	
			74	29	5	37			9	23		10	21	11		219	202	
28	Mikroklimat w budynkach inwentarskich		2	3												5	4	
			19	34												53	27	
29	Wentylacja w budynkach inwentarskich			1	2	2	5	1	1		1					13	13	
				10	11	21	52	7	16		10					127	127	
30	Ochrona środowiska w aspekcie wymagań zasad wzajemnej zgodności.		2	3	1		5				3	8	2	3		27	25	
			20	32	10		65				29	90	20	45		311	225	
31	Urządzenia do magazynowania i przechowywania nawozów naturalnych			1				4					3		8	2		
				21				51					36		108	16		
32	Dobrostan ryb warunkiem sukcesu produkcyjnego							1							1	1		
								18							18	10		
33	Program wodno – środowiskowy							1							1	1		
								21							21	10		
34	Promocja karpia							1							1	1		
								25							25	10		
35	Możliwość uzyskania funduszy unijnych							1							1	1		
								20							20	10		
36	Normy zarybieniowe w produkcji rybackiej							1							1	1		
								18							18	10		

	37	Organizacja chowu i hodowli koni			1													1
					29													29
	38	Aktualna sytuacja w hodowli bydła mlecznego oraz możliwości poprawy opłacalności produkcji mleka.															1	1
																31	31	
		Ogółem wykonanie	15	33	27	9	36	14	18	12	6	11	22	12	11	5	2	233
			143	412	400	47	512	162	275	167	105	129	237	112	144	57	45	2947
		Ogółem plan	13	30	22	14	37	12	14	12	11	11	20	12	11	5	0	224
			61	300	235	87	374	120	140	120	110	110	160	114	101	50	0	2086

Tabela 15. Kursy, seminaria i konferencje

<i>Nr bloku</i>	<i>Nr tematu</i>	<i>Tematyka</i>	<i>Zakład Modliszewice</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
	1	Konferencja „Nowoczesne rozwiązania budowlane dla rolnictwa i wsi”	1	1	
			130	130	
	2	Seminarium dla specjalistów terenowych – „Aktualne problemy produkcji zwierzęcej”	3	3	4
			120	120	100
		Razem wykonanie	4	4	
			250	250	
		Razem plan			4
					100

2.5. Działalność informacyjna

Działalność informacyjna realizowana przez specjalistów działu SPRSJiD – produkcja zwierzęca prowadzona była dla rolników oraz innych mieszkańców obszarów wiejskich i dotyczyła zagadnień związanych z chowem i hodowlą różnych gatunków zwierząt gospodarczych jak również działań objętych PROW 2007-2013.

Opracowano treści artykułów prasowych, broszur, ulotek. Nagrywano audycje radiowe. Szczegóły w tabeli 16.

Ponadto w prowadzeniu działalności informacyjnej wykorzystywano:

- indywidualne kontakty specjalistów z rolnikami w gospodarstwach rolnych, biurach PZD oraz podczas pełnienia dyżurów w urzędach gmin,
- zebrania wiejskie,
- szkolenia, seminaria, konferencje,
- posiedzenia organów samorządu terytorialnego oraz instytucji i urzędów związanych z rolnictwem,
- wystawy, targi,
- ogłoszenia i komunikaty.

2.6. Inne formy działalności

Zaliczyć do nich należy:

- a) prowadzenie kampanii informacyjnej na temat Programu Zwalczenia Choroby Aujeszkiego u świń w województwie świętokrzyskim,
- b) zgłoszenie do konkursu „Laur Świętokrzyski 2009”,
- c) zgłoszenia gospodarstw do VI edycji Konkursu – Plebiscytu na Producenta i Hodowcę Trzody Chlewnej 2008 (2 zgłoszenia),
- d) opracowanie artykułów i informacji na stronę internetową ŚODR,
- e) opracowanie 7 projektów technologicznych budowy i modernizacji budynków inwentarskich,
- f) opracowanie 4 dokumentacji technicznych do zgłoszenia robót budowlanych,
- g) opracowanie wniosku do konkursu na realizację szkoleń dla rolników z programów ogłoszonych przez FAPA,

- h) wyjazdy do gospodarstw rolników związane z doradztwem w zakresie budownictwa rolniczego oraz nowych technologii chowu i żywienia zwierząt,
- i) udostępnianie materiałów i informacji związanych z produkcją zwierzęcą dla młodzieży uczącej się i studiującej,
- j) opracowanie pytań i udział w komisji egzaminacyjnej finału Olimpiady Młodych Producentów Rolnych.

IV Świętokrzyska Wystawa Zwierząt Hodowlanych

W dniach 27-28 czerwca 2009 roku w Modliszewicach już po raz czwarty odbyła się Świętokrzyska Wystawa Zwierząt Hodowlanych. Głównym jej organizatorem był Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka Oddział w Łodzi, Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt oraz świętokrzyskie związki hodowców zwierząt.

Wzorem lat ubiegłych hodowcy z województwa świętokrzyskiego zaprezentowali na wystawie bydło mleczne i mięsne, trzodę chlewną, owce oraz konie, a także gołębie, ptactwo ozdobne i zwierzęta futerkowe. Celem głównym wystawy była promocja polskiego mleka oraz szerzenie postępu genetycznego w hodowli zwierząt.

W ramach IV Świętokrzyskiej Wystawy Zwierząt Hodowlanych odbyło się seminarium poświęcone problematyce chowu i hodowli bydła, na którym wykłady wygłosił prof. dr hab. Zygmunt Kowalski z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz prof. dr hab. Zygmunt Wrona z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

2.7. Inne formy działalności

Tabela 16. Inne formy działalności (wystawy, konkursy, olimpiady i itp.) realizowane przez specjalistów z produkcji zwierzęcej

Tematyka		PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
WYSTAWY																		
	IV świętokrzyska Wystawa Zwierząt Hodowlanych															1	1	1
OLIMPIADY																		
	Finał ogólnopolskiej olimpiady Młodych Producentów Rolnych															1	1	1
INNE																		
Wykonanie	Sporządzanie wniosków o płatności obszarowe	122	316	148	12	355	150	121	229	40	124	173	99	159	27	277	2352	
Plan		60	180	120	60	450	60	120	90	60	60	120	70	60	20	50		1570
Wykonanie	Sporządzanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania wsparcia w ramach PROW	5	78	108		59	78	132	7	12	48	58	19		2	13	619	
Plan			60	35	2	18	5	20	10	10	15	8	2	2	5	4		196
Wykonanie	Artykuły prasowe do miesięcznika „Aktualności Rolnicze”	1	3		1	2		1	1	1	1	1	1	1	4	22	40	
Plan		1	3	2	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1	4	16		39
Wykonanie	Udział w organizacji wystaw dożynkowych	2	4	4	2	4	3	2	2		1	5	1	2		1	33	
Plan				4				2	2		2			2		1		13
Wykonanie	Udział w targach rolniczych (organizacja wyjazdów grup rolników)	1	3	3		2		1	1		1	2	1	1			16	7

Wykonanie	Opracowanie broszur tematycznych i ulotek															7	7	8
Wykonanie	Opracowanie katalogów na DOD oraz IV Świętokrzyską Wystawę Zwierząt Hodowlanych															3	3	
Wykonanie	Udział w audycjach radiowych															2	2	
Wykonanie	Organizacja wyjazdów szkoleniowych dla rolników	1	3	3		3	1	1	1		1	2	1	1			18	7
Wykonanie	Zgłoszenie gospodarstwa do konkursu Rolnik Farmer Roku	1	1			1	1	1		1	1		1				8	
Razem wykonanie		133	408	266	15	426	233	259	241	54	177	241	123	164	33	327	3100	
Razem plan																		1842

2.8. Zbiorcze zestawienie realizowanych w 2009 r. zadań:

Pracownicy Działu Systemów Produkcji Rolnych Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa ds. produkcji zwierzęcej w 2009 roku zrealizowali plan działalności w następujących ilościach:

- bloki tematyczne - 7
- porady indywidualne – 7 757
- ilość porad grupowych – 268 – liczba uczestników -1 136
- ilość demonstracji - 41
- pokazy – 39 – liczba uczestników - 253
- ilość szkoleń – 233 liczba uczestników - 2 947
- ilość kursów, seminariów / liczba uczestników – 4 / 250
- sporządzanie wniosków o płatności obszarowe – 2352
- sporządzanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania wsparcia w ramach PROW – 619.

3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa

Dział Systemów Produkcji Rolnej Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa realizując swoje zadania z produkcji zwierzęcej współpracował z:

- a) rolniczymi instytutami naukowymi oraz uczelniami rolniczymi,
- b) Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencją Rynku Rolnego,
- c) samorządem rolniczym i terytorialnym,
- d) firmami - producentami środków do produkcji rolnej,
- e) rolniczymi związkami branżowymi,
- f) Głównym Inspektorem Weterynarii w Warszawie,
- g) Wojewódzkim Inspektorem Weterynarii w Kielcach oraz Powiatowymi Inspektoratami Weterynarii,
- h) Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt w Parzniewie,
- i) Mazowieckim Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt – Zakład w Brześciu,

- j) Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka – Oddział Łódzki,
- k) Okręgowymi Spółdzielniami Mleczarskimi,
- l) Świętokrzyskim Towarzystwem Hodowców Gołębi Rasowych, Drobiu i Ptaków Ozdobnych w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Ekologia i ochrona środowiska

1. Wstęp

W roku 2009, mimo kryzysu gospodarczego, rolnictwo ekologiczne w Polsce i pozostałych krajach UE, jak również na całym świecie w dalszym ciągu rozwijało się dynamicznie. Szczególnie wysoką dynamikę rozwoju odnotowano w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego metodami ekologicznymi. Działało 10 zakładów przetwórczych. Jednak w dalszym ciągu przetwórstwo produktów zwierzęcych ekologicznych kuleje, choć zapotrzebowanie na te wyroby stale rośnie. Bariery rozwoju są tu wysokie koszty produkcji ekologicznego mięsa, mleka i jaj, co w połączeniu z wysokimi kosztami ich transportu, przetworzenia i sprzedaży powoduje, że na rynku mamy te produkty zbyt drogie nawet dla bogatszego konsumenta.

Z dniem 1 stycznia 2009 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Rady WE nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 roku w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie nr 2092/91. Według nowych przepisów obowiązuje między innymi zakaz wprowadzania do gospodarstw ekologicznych materiału siewnego i zwierząt hodowlanych z produkcji konwencjonalnej i utrzymywania zwierząt na uwięzi. O ile w produkcji roślinnej rolnicy nie mieli większych problemów z prowadzeniem produkcji zgodnie z nowymi przepisami, o tyle w produkcji zwierzęcej, były i są problemy. Wprawdzie pozostawiono rolnikom możliwość prowadzenia produkcji z pewnymi odstępstwami, ale wymaga to zgody odpowiednich organów nadzorujących produkcję metodami ekologicznymi. Organy te, na ogół, choć nie zawsze wydają zgodę na prowadzenie produkcji z pewnymi określonymi w rozporządzeniu odstępstwami od generalnych zasad.

Przyjęte do realizacji w 2009 roku zadania w dużej mierze były kontynuacją zadań realizowanych w poprzednich latach. W porównaniu do lat poprzednich, w związku z wdrażaniem od 2009 roku zasady wzajemnej zgodności, realizowano nowy blok: „Minimalne wymagania wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym”, ze szczególnym uwzględnieniem

zagadnień dotyczących identyfikacji i rejestracji zwierząt i ochrony środowiska naturalnego. Ponadto zadania realizowano w następujących blokach:

1. Pomoc rolnikom w pozyskaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
2. Wspieranie działań na rzecz rozwoju gospodarstw ekologicznych.
3. Wspomaganie wzrostu towarowości gospodarstw ekologicznych.
4. Popularyzacja zasad oszczędnego gospodarowania wodą i energią oraz prawidłowej gospodarki odpadami w gospodarstwach rolnych i domowych.

W zakresie pomocy rolnikom w pozyskaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 udzielono 3090 porad indywidualnych i 34 grupowych dla 154 osób, przeprowadzono 90 szkoleń dla 897 rolników, wykonano ok. 2504 różnego rodzaju wniosków, przede wszystkim planów rolno środowiskowych. Wydana przez Ośrodek broszura „Programy rolnośrodowiskowe w krainie Gór Świętokrzyskich” zajęła trzecie miejsce w krajowym konkursie na najlepsze wydawnictwo tematyczne.

W zakresie wspierania działań na rzecz rozwoju gospodarstw ekologicznych organizowano wystawy rolnictwa ekologicznego, kiermasze żywności ekologicznej w: Kielcach, Pińczowie, Staszowie, Sandomierzu i Opatowie. Wspierano działania w tym zakresie Marszałka Województwa Świętokrzyskiego przy organizacji wystaw świętokrzyskiego rolnictwa ekologicznego w: Poznaniu, Łodzi, Warszawie, Rzeszowie i Norymberdze.

W organizowanym wspólnie z ŚBRR konkursem na najlepsze gospodarstwo ekologiczne zwycięzcą etapu wojewódzkiego, a następnie krajowego zostało gospodarstwo Pana Krzysztofa Bednarza jednego z pionierów rolnictwa ekologicznego w województwie świętokrzyskim. Jest to gospodarstwo ogrodnicze, współpracujące z przetwórcami z kraju i zagranicy, uzyskujące bardzo dobre wyniki finansowe.

W zakresie wspomaganie wzrostu towarowości gospodarstw ekologicznych organizowano spotkania rolników z:

- przetwórcami produktów rolnictwa ekologicznego,
- producentami nawozów i środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym,

- naukowcami i praktykami w zakresie nowoczesnych metod prowadzenia poszczególnych upraw i chowu zwierząt.

W zakresie popularyzacji zasad oszczędnego gospodarowania wodą i energią oraz prawidłowej gospodarki odpadami w gospodarstwach rolnych i domowych zorganizowano 3 szkolenia i pokazy oraz 1 konferencję.

Wszystkie zadania realizowano przy stale zmniejszającej się obsadzie pracowników w sekcji ekologii i ochrony środowiska.

Tabela 17. Stan gospodarstw ekologicznych w województwie świętokrzyskim w roku 2009 na podstawie szacunków własnych

Lp.	Wyszczególnienie	Rok2009
1	powiat kielecki	185
2	powiat buski	96
3	powiat jędrzejowski	41
4	powiat kazimierski	13
5	powiat konecki	111
6	powiat opatowski	106
7	powiat ostrowiecki	77
8	powiat pińczowski	194
9	powiat sandomierski	75
10	powiat skarżyski	17
11	powiat starachowicki	125
12	powiat staszowski	97
13	powiat włoszczowski	47
	Razem	1184
	Polska	15158
	Świętokrzyskie/Polska %	7,8

* szacunki własne

2. Realizacja zadań

W tabelach 18 – 25 ujęto realizację zadań z zakresu ekologii i ochrony środowiska w 2009 r.

Tabela 18. Tematyka bloków programowych

Nr bloku	Tematyka																	
		PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	15
II	Wspieranie działań na rzecz powstawania nowych gospodarstw ekologicznych	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	14	14
III	Wspomaganie wzrostu towarowości gospodarstw ekologicznych	1	1	1		1	1	1		1	1		1		1	1	11	11
IV	Popularyzowanie zasad oszczędnego gospodarowania wodą i energią oraz prawidłowej gospodarki odpadami w gospodarstwach rolnych i domowych	1	1	1	1	1	1	1		1		1	1	1	1	1	13	13
V	Minimalne wymagania wzajemnej zgodności w gospodarstwach rolnych	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	14	14
	Razem wykonanie	5	5	5	4	5	5	5	1	5	4	4	5	4	5	5	67	67
	Razem plan	5	5	5	4	5	5	5	1	5	4	4	5	4	5	5	67	67

Tabela 19. Doradztwo indywidualne – ilość porad

Nr bloku	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko- Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
I	Pozyskiwanie funduszy strukturalnych w ramach PROW 2007-2013	1					16	137	5		117	177	30	108	182	137	910	1400
	Działanie na rzecz poprawy środowiska naturalnego i obszarów wiejskich			6													6	10
	Działanie na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego			6													6	10
	Różnicowanie działalności na obszarach wiejskich			5		8											13	5
	Aktywizacja społeczności lokalnych do angażowania się w rozwój obszarów wiejskich w ramach Leader			3													3	5
	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności	10		16	18	1	8		4	25	13	19	42	9	119	3	287	20
	Zasady korzystania z programów pomocowych PROW	96	83	6	17	113				91		198	220		113	5	942	70
	Dopłaty bezpośrednie.						47											47
II	Zasady przedstawiania gospodarstw na produkcję ekologiczną	6	68	33	9	39		44	1	38	73	67	104	48	91	63	684	840
	Zalety żywności wyprodukowanej metodami ekologicznymi.	1		4	8					15	65		48	7	8	24	180	155
	Udostępnianie danych z bazy „świętokrzyskie gospodarstwa oferują”							16						20		47	83	71

	Zasady korzystania z programów rolnośrodowiskowych- pakiet rolnictwo ekologiczne	19	64	40		52					67		71		114	427	531	
	Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach ekologicznych		52	16	15	14				151	43	7	10		82	390	438	
	Technologia produkcji w gospodarstwach ekologicznych	1	36	40	33	14		16	2	42	65	87		20	70	68	494	418
	Zasady i warunki korzystania z pakietów rolnośrodowiskowych	30		25	44			80	2	48	156	37			77		499	0
	Zbyt produktów wyprodukowanych metodami ekologicznymi										88		15		6		109	0
III	Możliwości przetwarzania produktów ekologicznych we własnym gospodarstwie			4				36								5	45	149
	Zasady prowadzenia produkcji towarowej metodami ekologicznymi			5		3					53					5	66	140
	Kalkulacja opłacalności uprawy roślin										18						18	5
	Innowacje w produkcji roślinnej i zwierzęcej																0	115
IV	Produkcja energii ze źródeł odnawialnych		9	6	2	25		23		6		41	12		27	16	167	153
	Budowa urządzeń do składowania odpadów			7	3			25				57		10		3	105	96
	Zasady oszczędnego gospodarowania wodą i energią w gospodarstwach				2							56		22	13	3	96	98
	Prawidłowa gospodarka odpadami w gospodarstwach		19	7	11	8				10	22	37	120	22	34	10	300	346
V	Wymogi z zakresu dobrej kultury rolnej															10	10	30
	Identyfikacja i rejestracja zwierząt				7											10	17	20
	Zdrowotność roślin															10	10	15
	Ochrona dzikiego ptactwa oraz fauny i flory				10	32	4		2		14					30	92	230
	Ochrona wód podziemnych przed skażeniami substancjami													30			30	55

niebezpiecznymi w gospodarstwach rolnych																	
Ochrona wód przed azotanami pochodzenia rolniczego w gospodarstwach rolnych			7		14							31	3		1	56	180
Bezpieczeństwo żywności i pasz w gospodarstwach rolnych			7	4								2	18			31	183
Ogólne wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach rolnych		36	18	4	7	2	42	2		69	136		28		25	369	419
Inne	6		2	43						7	2			9		69	0
Razem wykonanie	170	367	263	230	377	30	419	18	275	911	1024	631	426	749	671	6561	
Razem plan	125	270	300	256	407	660	403	35	191	320	525	1037	390	635	673		6227

Tabela 20. Doradztwo grupowe – ilość porad i ilość uczestników

Nr bloku	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Kielce	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009	
I	Pozyskiwanie funduszy strukturalnych w ramach PROW 2007-2013.									4			4	28	
										19			19	88	
	Działanie na rzecz poprawy środowiska naturalnego i obszarów wiejskich									1			1	2	
										4			4	8	
	Działanie na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego													1	
														4	
	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności			1										1	2
				4										4	8
Zasady korzystania z programów pomocowych PROW									9	14	1	2	26	0	
									31	76	6	7	120	0	
Dopłaty bezpośrednie				1					1				2	0	
				4					3				7	0	
II	Zasady przedstawiania gospodarstw na produkcję ekologiczną	1	12	1	1			2	5	8	1	3	34	34	
		3	54	7	5			6	15	46	3	11	150	125	
	Zalety żywności wyprodukowanej metodami ekologicznymi									4	1		5	7	
										22	3		25	18	
	Udostępnianie danych zawartych w bazie „świętokrzyskie gospodarstwa oferują”														
	Zasady korzystania z programów rolnośrodowiskowych- pakiet rolnictwo ekologiczne				2		1		4	13	2		22	23	
					7		4		14	66	6		97	82	
	Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach ekologicznych								4				7	11	6
								13				23	36	22	

	Technologia produkcji w gospodarstwach ekologicznych			1				4				5	8
				3				13				16	27
	Zasady prowadzenia produkcji towarowej metodami ekologicznymi	1							9			10	4
		3							45			48	20
	Innowacje w produkcji roślinnej i zwierzęcej	2				1						3	2
		6				4						10	6
IV	Produkcja energii ze źródeł odnawialnych								11			11	11
									45			45	35
	Zasady oszczędnego gospodarowania wodą i energią w gospodarstwach			1		1						2	3
				3		4						7	9
	Ochrona dzikiego ptactwa oraz fauny i flory				1	2						3	3
					4	4						8	7
	Ochrona wód podziemnych przed skażeniami substancjami niebezpiecznymi w gospodarstwach rolnych					3						3	2
						7						7	5
	Ochrona wód przed azotanami pochodzenia rolniczego w gospodarstwach rolnych					3			6			9	7
						6			24			30	25
	Bezpieczeństwo żywności i pasz w gospodarstwach rolnych											0	6
												0	14
	Ogólne wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach rolnych			2							2	4	3
				8							7	15	13
	Razem wykonanie	4	12	6	5	8	3	2	27	70	5	14	156
		12	54	25	20	17	12	6	89	347	18	48	648
	Razem plan	3	12	15	4	6	3	2	20	69	5	13	152
		9	36	58	12	14	9	6	60	232	15	65	516

Tabela 21. Demonstracje

<i>Nr bloku</i>	<i>Nr tematu</i>	<i>Tematyka</i>	<i>PZD Kielce</i>	<i>PZD Busko - Zdrój</i>	<i>PZD Starachowice</i>	<i>PZD Sandomierz</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
II	2	Kompleksowa technologia uprawy roślin metodami ekologicznymi	1		1		2	1
	3	Technologia chowu zwierząt metodami ekologicznymi		1		1	2	1
	4	Zwalczanie chorób w uprawach roślin metodami ekologicznymi				1	1	2
V	5	Poprawa warunków utrzymania zwierząt	1			1	2	3
		Razem wykonanie	2	1	1	3	7	
		Razem plan	2	1	1	3		7

Tabela 22. Pokazy

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka												
			PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Ostrowiec	PZD Sandomierz	Razem wykonanie	Plan 2009	
II	1	Stosowanie nawozów naturalnych w gospodarstwie rolnym				2					1	2	5	5
						16					10	9	35	33
	2	Stosowanie środków ochrony roślin w gospodarstwie rolnym							2		1	2	5	3
									9		13	6	28	18
	3	Prawidłowe składowanie odpadów w gospodarstwie rolnym									1		1	1
										9		9	8	
IV	4	Zasady budowy i montażu urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych	1										1	1
			7										7	5
	5	Zasady budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	1										1	1
			7										7	5
6	Zasady kompostowania odpadów		1		1								2	3
			7		8								15	18
7	Prawidłowe składowanie substancji niebezpiecznych w gospodarstwach ekologicznych											1	1	1
											5	5	5	
V	8	Prawidłowe składowanie środków ochrony roślin i nawozów w gospodarstwach rolnych								1			1	2
									5				5	17
		Razem wykonanie	2	1	0	3	0	2	1	3	5	17		
		Razem plan	14	7	0	24	0	9	5	32	20	111		
			2	1	1	3	1	1	1	3	4		17	
			10	5	5	23	10	5	7	24	20		109	

Tabela 23. Szkolenia

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka														Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
			PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów				
I	1	Płatności rolnośrodowiskowe														1		1	2
																11		11	20
	2	Zasady korzystania z pomocy w ramach programów PROW na lata 2007-2013	2		1		1					1						5	2
			14		22		11					10						57	20
	3	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności			1						1			2	2			6	4
					11						14			19	27			71	38
4	Działalność na rzecz poprawy środowiska naturalnego i obszarów wiejskich	2			1					1				1			5	7	
		14			6					16				11			47	51	
5	Renty strukturalne																0	1	
																	0	5	
6	Dopłaty bezpośrednie					2											2	2	
						20											20	20	
II	7	Zalety żywności wyprodukowanej metodami ekologicznymi			1										1		2	3	
					27										57		84	30	
	8	Zalety rolnictwa ekologicznego	4	2		1				1	2	3	1				14	11	
			29	18		12				11	36	42	8				156	83	
9	Prowadzenie produkcji roślinnej metodami ekologicznymi		1		1				7	1	1	5	5		1		22	26	
			10		11				97	18	10	46	31		12		235	226	
10	Przepisy prawne dotyczące rolnictwa ekologicznego (nowe rozporządzenie)	4							1		1	2			2		10	11	
		25							6		12	18			22		83	96	

	11	Zasady korzystania gospodarstw rolnych z programów rolnośrodowiskowych - pakiet rolnictwo ekologiczne	5 29	6 63	14 65	2 15	13 158		2 28		4 53		8 91	5 40	6 87	5 50	1 12	71 691	52 470
	12	Prowadzenie chowu zwierząt metodami ekologicznymi									1 10	1 12	1 8					3 30	6 52
III	13	Innowacje technologiczne w uprawie roślin metodami ekologicznymi	1 6								2 33			1 7				4 46	4 32
	14	Marketing i obrót produktami rolnictwa ekologicznego		1 13								2 29	2 49					5 91	4 40
IV	15	Zasady oszczędnego gospodarowania wodą i energią w gospodarstwach rolnych i domowych																0 0	2 20
	16	Zasady ograniczania produkcji odpadów w gospodarstwach rolnych i domowych												1 20	2 22			3 42	4 32
	17	Produkcja energii ze źródeł odnawialnych – elektrownie wiatrowe, kolektory słoneczne, kotły grzewcze na biomasę	1 7				2 20											3 27	4 35
V	18	Ochrona dzikiego ptactwa oraz fauny i flory					6 77				1 10				2 39			9 126	9 90
	19	Ochrona środowiska w gospodarstwie rolnym	1 5			2 12					1 7		4 30					8 54	14 84
	20	Dobra Kultura Rolna- zgodna z wymogami ochrony środowiska	1 5								1 7							2 12	3 20
	21	Ogólne wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach rolnych											1 12			1 12		2 24	8 72
		Razem wykonanie	21 134	10 104	17 125	7 56	24 286	0 0	11 145	0 0	10 135	10 129	25 295	19 163	11 159	11 164	1 12	177 1907	
		Razem plan	15 85	9 90	12 120	10 50	24 240	13 100	11 110	2 20	10 100	9 95	20 160	18 126	11 110	10 100	3 30		179 1536

Tabela 24. Kursy i seminaria

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Busko - Zdrój	PZD Starachowice	PZD Opatów	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009	
III	1	Konferencja z zakresu produkcji ekologicznej i ochrony środowiska										1	1	1	
													89	89	0
II	2	Targi Rolnicze Agrotech Kielce	1	1		2	1		2	1	2	3	13	13	
			34	1		2	1		2	19	2	3	64	0	
	3	Dzień Otwartych Drzwi	1	1	1	2	1	1	2	1	2	3	15	15	
			39	1	1	2	1	1	2	23	2	3	75	0	
	4	Fama 2009												0	1
														0	1
5	Pakiety przyrodnicze a ochrona zasobów genetycznych zwierząt w programie rolnośrodowiskowym										1	1	0		
											25	25	0		
6	Problematyka produkcji ekologicznej w powiecie opatowskim							1					1	0	
								43					43	0	
III	1	Zasady prowadzenia produkcji ekologicznej -kurs					1						1	1	
							7							7	0
IV	1	Konferencja na temat: Przydomowe oczyszczalnie ścieków, alternatywne źródła energii- możliwości i źródła finansowania										1	1	0	
													97	97	0
		Razem wykonanie	2	2	1	4	3	1	5	2	4	9	33		
		Razem plan	73	2	1	4	9	1	47	42	4	217	400		
		Razem plan	2	2	1	4	3	1	4	2	4	8		31	

Tabela 25. Inne formy działalności (wystawy, konkursy, olimpiady i itp.)

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
WYSTAWY																			
III	1	Udział rolnictwa ekologicznego w targach krajowych i międzynarodowych		1							1					2	5	9	3
	2	Udział w organizacji dożynek, kiermaszu ekologicznego		4			5		1			5	7	1	2	1	4	30	30
KONKURSY																			
III	1	Konkurs na najlepsze stoisko z płodami/ produktami rolnymi															1	1	1
	2	Konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne		1	2	1	2	3	1	1	2	1	4		1			19	18
INNE *																			
II	1	Ankietowanie gospodarstw, dane do bazy internetowej „Świętokrzyskie gospodarstwa oferują”					10					10	7					27	80
	2	Badania ankietowe gospodarstw ekologicznych																0	10
	3	Opracowanie materiałów instruktażowych dla specjalistów terenowych														4	2	6	7
III	4	Analiza ekonomiczna gospodarstw ekologicznych	2	1			2					1		1		1	12	20	6
	5	Upowszechnianie materiałów informacyjnych			30	40	60		58		50			50			300	588	820

	6	Artykuły prasowe	3	2		4		1		2	1	1	1	1	5	20	41	39	
I	7	Sporządzanie wniosków o płatności rolnośrodowiskowe	88	36	60					6	32	109		130	180	127	768	250	
	8	Sporządzanie wniosków o płatności bezpośrednio	151	79		322		71		87	121	215	131		166	76	1419	1060	
	9	Pomoc techniczna i prawna w funkcjonowaniu organizacji producentów w rolnictwie ekologicznym /ilość grup/										2					2	2	
	10	Sporządzanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania wsparcia		115		90		129		8		5	23			7	377	220	
	11	Aktualizacja strony internetowej														16	16	15	
	12	Wydawnictwa												6		6	9		
		Razem wykonanie	244	239	92	41	495	3	261	1	156	171	350	207	134	365	570	3329	2561

Zbiornicze zestawienie realizowanych w 2009 r. zadań:

Ilość bloków programowych - 5

Porady indywidualne - 6464

Porady grupowe - 156 dla 648 osób

Demonstracje - 7

Pokazy - 17 dla 111 osób

Szkolenia - 179 dla 1932 osób

Kursy i seminaria - 33 dla 400 osób

Inne formy działalności - 3329

Wnioski o płatności bezpośrednie -1419

Dokumenty do uzyskania wsparcia – 1145.

3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa

Sekcja ekologii i ochrony środowiska realizując swoje zadania współpracowała z:

- a) rolniczymi instytutami naukowymi oraz uczelniami rolniczymi,
- b) samorządem rolniczym i terytorialnym,
- c) Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- d) Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
- e) Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska,
- f) Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- g) Firmami pracującymi na rzecz rolnictwa-zbyt produktów ekologicznych,
- h) Firmami produkującymi nawozy i środki ochrony roślin,
- i) stowarzyszeniami producentów rolnictwa ekologicznego,
- j) jednostkami certyfikującymi.

CENTRUM OGRODNICZE

1. Wstęp

W województwie świętokrzyskim produkcja ogrodnicza zajmuje około 45 tysięcy ha i jest skoncentrowana głównie na terenie powiatów: sandomierskiego, staszowskiego, opatowskiego, pińczowskiego, buskiego, kazimierskiego i kieleckiego.

W 2009 roku działalność specjalistów ds. ogrodnictwa była ukierunkowana na pomoc producentom w podejmowaniu działań mających na celu uzyskanie wzrostu opłacalności produkcji w gospodarstwach ogrodniczych, co można osiągnąć poprzez podnoszenie jakości oferowanego produktu oraz wprowadzanie nowych, bardziej wydajnych technologii. Zapewni to naszym gospodarstwom ogrodniczym większą konkurencyjność w stosunku do gospodarstw z innych regionów kraju, jak i tych występujących na rynku Wspólnoty Europejskiej.

W ostatnich latach producenci, chcąc być bardziej konkurencyjni na rynku, wprowadzają do swoich gospodarstw nowe gatunki celem rozszerzenia palety oferowanego produktu, usprawniają parki maszynowe w swoich gospodarstwach, wprowadzają nowe technologie (np. zakładają nowoczesne konstrukcje w sadach, uprawiają warzywa na wcześniejszy lub późniejszy zbiór pod okryciami płaskimi, modernizują przechowalnie na chłodnie). Dużą część w tych inwestycjach stanowiły unijne środki pomocowe. W 2009 roku specjaliści ds. ogrodnictwa z dużym zaangażowaniem udzielali pomocy producentom w pozyskiwaniu funduszy z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-13 i z dopłat bezpośrednich.

W rachunku ekonomicznym dzisiejszych gospodarstw ogrodniczych niemałe znaczenie mają dopłaty bezpośrednie. Aby je otrzymywać w dalszych latach producenci będą zobowiązani do przestrzegania zasad minimalnych wymagań wzajemnej zgodności. W 2009 roku specjaliści realizowali zadania z tym związane, polegające przede wszystkim na dostarczeniu informacji jak największej liczbie producentów.

2. Realizacja zadań z zakresu produkcji ogrodniczej

Działalność w zakresie produkcji ogrodniczej prowadzono poprzez realizację 5 bloków programowych, których tematyka została dostosowana do specyfiki produkcji ogrodniczej w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Zadania z zakresu produkcji ogrodniczej zostały zawarte w tabelach nr 26-33.

2.1. Bloki programowe

Tabela 26. Tematyka bloków programowych

Nr bloku	Tematyka												Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
		PZD Włoszczowa	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów			
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12	11
II	Propagowanie wśród producentów standardów jakościowych dla warzyw jako czynnika poprawiającego konkurencyjność gospodarstw na rynku			1	1		1				1		1	5	4
III	Propagowanie wśród producentów standardów jakościowych dla owoców jako czynnika poprawiającego konkurencyjność gospodarstw na rynku		1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	10	9
IV	Pomoc rolnikom w działaniach zmierzających do wzrostu opłacalności produkcji w gospodarstwach ogrodniczych	1	1				1	1					1	5	5
V	Propagowanie ochrony środowiska według zasad wzajemnej zgodności (cross - compliance) w gospodarstwach ogrodniczych	1				1			1	1		1	1	6	6
Ogółem wykonanie		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5	38	
Ogółem plan		3	3		3	3	3	3	3	3	3	3	5		35

2.2. Doradztwo

2.2.1. Doradztwo indywidualne

Tabela 27. Doradztwo indywidualne

<i>Nr bloku</i>	<i>Tematyka</i>	<i>PZD Włoszczowa</i>	<i>PZD Skarżysko</i>	<i>PZD Kielce</i>	<i>PZD Pińczów</i>	<i>PZD Busko- Zdrój</i>	<i>PZD Kazimierza Wielka</i>	<i>PZD Starachowice</i>	<i>PZD Ostrowiec</i>	<i>PZD Opatów</i>	<i>PZD Sandomierz</i>	<i>PZD Staszów</i>	<i>Centrum Ogrodnicze</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
I	Doradztwo dla rolników w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013	144	136	41	216	106	244	13	588	405	763	105	1451	4212	2770
II	Propagowanie wśród producentów standardów jakościowych dla warzyw jako czynnika poprawiającego konkurencyjność gospodarstw na rynku			13	181		175				503		259	1131	1040
III	Propagowanie wśród producentów standardów jakościowych dla owoców jako czynnika poprawiającego konkurencyjność gospodarstw na rynku		49	29	160	64		21	368	239	517	128	557	2132	1115
IV	Pomoc rolnikom w działaniach zmierzających do wzrostu opłacalności produkcji w gospodarstwach ogrodniczych.	106	54				53						210	423	300
V	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności	137				21			192	286		96	2870	3602	1575
Ogółem wykonanie		387	239	83	557	191	472	34	1148	930	1783	329	5347	11500	
Ogółem plan		240	220		470	400	170	90	180	350	1650	320	2710		6800

Ponadto specjaliści ds. ogrodnictwa udzielili w 2009 roku 1863 porady indywidualne nie związane z realizacją zadań zebranych w blokach programowych.

2.2.2. Doradztwo grupowe

Tabela 28. Doradztwo grupowe

Nr bloku	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
I	Doradztwo dla rolników w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013			1				6	18	42	1	11	79	57
				2				24	80	170	3	70	349	171
II	Propagowanie wśród producentów standardów jakościowych dla warzyw jako czynnika poprawiającego konkurencyjność gospodarstw na rynku			1	2	5				36		12	56	57
				3	21	16				134		27	201	190
III	Propagowanie wśród producentów standardów jakościowych dla owoców jako czynnika poprawiającego konkurencyjność gospodarstw na rynku		5	1	2		3	12	10	41	3	17	94	81
			23	8	2		33	46	35	251	15	784	1197	263
IV	Pomoc rolnikom w działaniach zmierzających do wzrostu opłacalności produkcji w gospodarstwach ogrodniczych	6	6			4						6	22	24
		23	31			14						19	87	75
V	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności	6						6	10			26	48	47
		20						21	46			79	166	126
Ogółem wykonanie		12	11	3	4	9	3	24	38	119	4	72	299	
		43	54	13	23	30	33	91	161	555	18	979	2000	
Ogółem plan		12	10		4	8	4	24	30	90	6	78		266
		36	50		44	27	12	72	90	300	28	166		825

2.3. Działalność upowszechnieniowa

2.3.1. Demonstracje

Tabela 29. Demonstracje

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Razem wykonanie	Plan 2009
II	1	Nowoczesne prowadzenie plantacji warzyw z uzyskaniem produktu wysokiej jakości				3							3	3
	2	Ochrona plantacji warzyw zgodna z zaleceniami aktualnego programu ochrony						1			3		4	4
III	3	Nowoczesne prowadzenie plantacji roślin jagodowych z uzyskaniem produktu wysokiej jakości							1				1	1
	4	Ochrona plantacji roślin jagodowych zgodna z zaleceniami aktualnego programu ochrony										1	1	1
	5	Ochrona sadów zgodna z zaleceniami aktualnego programu ochrony								1			1	1
	*	Program Physpe 6 (laminaryna) – zastosowanie w truskawce			1									1
IV	6	Analiza ekonomiczna kosztów produkcji owoców w 2009 roku	1	1									2	2
	7	Analiza ekonomiczna kosztów produkcji warzyw w 2009 roku						1					1	1
V	8	Ochrona sadów zgodna z zaleceniami aktualnego programu ochrony							1			1	2	3
Ogółem wykonanie			1	1	1	3		2	2	1	3	2	16	
Ogółem plan			1	1		3	1	2	2	1	3	2		16

* demonstracja wykonana ponadplanowo

2.3.2. Pokazy

Tabela 30. Pokazy

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Skarżysko	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
II	1	Praktyczne rozpoznawanie szkodników na plantacjach warzyw					1			3			4	4
							11			17			28	26
	2	Sortowanie warzyw zgodnie ze standardami jakości			1	1							2	2
					8	10							18	17
	3	Praca maszyn i urządzeń wykorzystywanych w uprawie warzyw											1	1
												11	11	20
	*	Prezentacja odmian pomidorów i ogórków tunelowych										1	1	
												75	75	
III	4	Prowadzenie szpalerowej uprawy malin		1									1	1
				8									8	7
	5	Przerzedzanie zawiązków w sadach			1								1	2
					10								10	20
	6	Cięcie i formowanie sadów			1					3			4	4
					10					17			27	27
	7	Praktyczne rozpoznawanie szkodników na plantacjach roślin jagodowych		1				1	2			1	5	5
				9				11	10		5		35	33
8	Prawidłowe urządzenie magazynu do przechowywania środków ochrony roślin stosowanych w uprawie owoców												1	
													30	
	*	Letnie Pokazy Czereśniowe										1	1	
												96	96	

	*	Mechaniczny zbiór śliwek										1	1		
												40	40		
IV	9	Ściółkowanie plantacji roślin jagodowych		1									1	1	
				8									8	6	
	10	Praca maszyn i urządzeń wykorzystywanych w uprawie roślin jagodowych	1										1	1	
			19										19	5	
V	11	Prawidłowe urządzenie magazynu do przechowywania środków ochrony roślin i nawozów										1	2	3	3
												5	14	19	17
	12	Praktyczne rozpoznawanie szkodników na plantacjach truskawek													1
															6
	13	Atestacja opryskiwaczy sadowniczych						1						1	1
								11						11	10
Ogółem wykonanie			1	3	3		2	2	2	6	2	6	27		
			19	25	28		21	22	10	34	10	236	405		
Ogółem plan			1	3	3	2	2	2	2	6	2	4		27	
			5	21	27	16	20	20	10	33	10	62		224	

* pokazy wykonane w poszczególnych blokach ponadplanowo

2.4. Szkolenia

Na szczególną uwagę w działalności szkoleniowej z zakresu ogrodnictwa w 2009 roku zasługuje organizacja konferencji o zasięgu krajowym „IV Ogólnopolskiego Spotkania Producentów Brzoskwiń i Moreli” w Sandomierzu. Ponadto oprócz działalności szkoleniowej wyszczególnionej w tabelach nr 31-32 specjaliści ds. ogrodnictwa przeprowadzili w 2009 roku następujące szkolenia i seminaria:

- a) 11 wykładów na seminariach branżowych:
 - Nowości w uprawie warzyw pod osłonami i roślin ozdobnych,
 - Nowości w uprawie warzyw gruntowych,
 - Nowości w uprawie jabłoni i owoców pestkowych,
 - Nowości w mechanizacji upraw ogrodniczych,
 - Nowe możliwości dofinansowania gospodarstw ogrodniczych;
- b) 13 szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy dla 467 rolników;
- c) 2 seminaria branżowe doskonalące z zakresu nowych rozwiązań technologicznych w produkcji ogrodniczej dla 25 specjalistów ds. ogrodnictwa.

Tabela 31. Szkolenia

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
SZKOLENIA																
I	1	Działania na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego		1			1	3			4		1	6	16	12
				11			21	67			69		10	78	256	129
	2	Działania na rzecz poprawy środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.		1				3		1	2			4	11	10
				19				42		13	27			48	149	106
	3	Różnicowanie działalności na obszarach wiejskich						2						5	7	4
							33						72	105	40	
4	Minimalne wymagania wzajemnej zgodności		3				2	1				6		1	13	10
			27				54	16			71		11	179	103	
5	Możliwości wykorzystania środków pomocowych PROW 2007 – 2013				4									7	11	6
					57									122	179	60
II	6	Nowe technologie w uprawie warzyw				1									1	1
						21									21	10
	7	Racjonalne nawożenie i odchwaszczanie plantacji warzyw				2									2	2
						36									36	20
	8	Wpływ technologii uprawy na zwiększenie opłacalności upraw ogrodniczych				1									1	1
					18									18	10	
9	Standardy jakości handlowej dla warzyw						1								1	1
							25								25	20
10	Nowości w ochronie warzyw gruntowych przed chorobami i szkodnikami.						1					8			9	10
							22				80				102	91
III	11	Standardy jakości handlowej dla owoców		1			1								3	6
				10			6						10		26	60

	12	Zwalczanie chorób i szkodników na plantacjach roślin jagodowych z uwzględnieniem lustracji		1										1	1
				9											9
	13	Zasady integrowanej produkcji owoców		1	1	1	1		1					5	5
				9	10	14	8		27						68
	14	Nowe technologie w uprawie roślin jagodowych			3					1				4	1
					65					12					77
	15	Nowości w ochronie sadów przed chorobami i szkodnikami			2					2	10	1	1	16	11
					27					16	100	10	60	213	94
	16	Krajowy Program Rolnośrodowiskowy – możliwość realizacji pakietu „Sady tradycyjne”				1						1		2	2
						11							24		35
IV	17	Nowe technologie w uprawie roślin jagodowych	2	2										4	4
			20	22											42
	18	Zwalczanie chorób i szkodników na plantacjach roślin jagodowych z uwzględnieniem lustracji	2											2	2
			30												30
	19	Racjonalne nawożenie i odchwaszczanie plantacji roślin jagodowych		1										1	1
				11											11
	20	Wpływ technologii uprawy na zwiększenie opłacalności upraw ogrodnich					1							1	2
							12								12
	*	Uprawa truskawki deserowej		1										1	
				13											13
V	21	Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwach ogrodnich – cross - compliance	3							2			3	8	8
			33							16			40	89	76
	22	Krajowy Program Rolnośrodowiskowy – możliwość realizacji pakietu „Sady tradycyjne”	2											2	2
			33												33
	23	Stosowanie i przechowywanie środków ochrony roślin oraz nawozów zgodnie z kodeksem dobrej praktyki rolniczej				1			1			1		3	3
						12			12			20			44
	24	Racjonalne nawożenie i odchwaszczanie plantacji roślin jagodowych													1
	25	Nowości w ochronie sadów przed chorobami i szkodnikami													2
	*	Zasady opracowywania zaleceń nawozowych w ogrodnictwie											5	5	
														67	67
SZKOLENIA WYJAZDOWE															
II	1	Szkolenie wyjazdowe na Dni Kapusty do Charsznicy													1
															20

	2	Szkolenie wyjazdowe na Dni Czosnku do Słomnik							1						1	1
										14						14
	*	Szkolenie wyjazdowe „Prezentacja kolekcji odmian warzyw i kwiatów firmy Syngenta Seeds na polach pokazowych i produkcyjnych” do Strzeszkowic Dużych												1	1	
														18	18	
		Szkolenie wyjazdowe do nowoczesnego gospodarstwa z produkcją ogrodnictw i ofertą turystyczną									1				1	
											9					9
III	*	Szkolenia wyjazdowe na seminaria z zakresu technologii i ekonomiki sadownictwa do Warszawy, Lublina i Przypków												3	3	
														88	88	
IV	3	Szkolenie wyjazdowe na wystawę rolniczą na Dniu Otwartych Drzwi w Modliszewicach	1						1						2	2
			43							36						79
	4	Szkolenie wyjazdowe do nowoczesnych gospodarstw z uprawą truskawek w powiecie staszowskim.														1
	*	Szkolenie wyjazdowe na Skierniewickie Święto Owoców, Warzyw i Kwiatów	1												1	
			19													19
		Szkolenie wyjazdowe na wystawę maszyn rolniczych na Targach Agrotech w Kielcach							1						1	
										49						49
Ogółem wykonanie			11	12	6	10	4	16	2	3	10	25	5	36	140	
Ogółem plan			178	131	102	157	47	354	43	37	128	260	74	604	2115	
			10	9		11	11	12	4	3	8	23	5	17		113
			100	78		160	110	200	40	30	64	192	50	170		1194

* szkolenia wykonane w poszczególnych blokach ponadplanowo.

Tabela 32. Seminaria i konferencje

<i>Nr bloku</i>	<i>Nr tematu</i>	<i>Tematyka</i>	Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
SEMINARIA					
II	1	Uprawa warzyw z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych	6	6	2
			251	251	60
III	2	Uprawa czereśni z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych	2	2	1
			203	203	40
	3	Uprawa roślin sadowniczych z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych	4	4	1
			208	208	40
KONFERENCJE					
III	*	IV Ogólnopolskie Spotkanie Producentów Brzoskwiń i Moreli	1	1	
			261	261	
Ogółem wykonanie			13	13	
			923	923	
Ogółem plan			4		4
			140		140

* konferencje i seminaria wykonane w poszczególnych blokach ponadplanowo

2.5. Działalność informacyjna

Zadania informacyjne zostały zrealizowane między innymi poprzez opracowanie treści artykułów, ulotek i broszur o tematyce ogrodniczej. W 2009 roku opracowano 43 artykuły do „Aktualności Rolniczych” (plan - 24), 1 ulotkę (plan - 1), 3 broszury (plan - 3) oraz 28 artykułów do krajowej prasy ogrodniczej („Hasło Ogrodnicze”, „Sad Nowoczesny”, „Owoce, Warzywa, Kwiaty”, „SAD – Miesięcznik Praktycznego Sadownictwa”) i prasy lokalnej.

Inną formą tej działalności było udzielanie informacji technologicznych i ekonomicznych producentom i innym osobom zainteresowanym podczas różnych imprez ogrodniczych, takich jak wystawy, seminaria, konferencje i inne.

Specjaliści ds. ogrodnictwa prowadzili także współpracę z mediami w formie udzielenia 4 wywiadów do prasy, radia i telewizji oraz rozpowszechniali informacje o aktualnej działalności szkoleniowej i upowszechnieniowej drogą internetową (umieszczenie 23 informacji na stronie internetowej ŚODR Modliszewice i portalach branżowych takich jak sadownictwo.agro.pl i inne).

2.6. Inne zadania

Tabela 33. Inne formy działalności

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
WYSTAWY																
II, III, IV	1	Prezentacja owoców, warzyw i kwiatów z gospodarstw ogrodniczych na wojewódzkim, powiatowym i gminnym Święcie Plonów	2 600	3 900	2 500	3 900		2 600		4 1200	2 700	6 2500		2 5500	26 13400	19 5 700
II, III	2	Prezentacja owoców i warzyw z gospodarstw ogrodniczych na Wojewódzkim Święcie Jabłkobrania Obrazów 2009												1 3000	1 3000	1 2 000
II	3	Prezentacja warzyw z gospodarstw ogrodniczych na Wojewódzkim Święcie Pomidora Dwikozy 2009										1 1000			1 1000	1 1000
III	*	Wystawa maszyn sadowniczych w Sandomierzu.												1 30	1 30	
Ogółem wykonanie			2	3	2	3		2		4	2	7		4	29	
			600	900	500	900		600		1200	700	3500		8530	17430	
Ogółem plan			2	3		4		2		4			3	3		21
			600	900		1200		600		1200			900	3300		8700
INNE																
I	1	Sporządzanie wniosków o dopłaty bezpośrednie	113	70	152	61	90	109		140	71	655	57	785	2303	1078
	2	Sporządzanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania wsparcia w ramach PROW	51	22		40	13	78		37	33	3	51	235	563	211

III	3	Zbieranie danych o zagrożeniu parchem jabłoni ze stacji Metos i przekazywanie informacji podczas doradztwa grupowego												40	40	40
IV	4	Kalkulacje opłacalności produktów oraz kalkulacje dla potrzeb kredytów kłęskowych dla poszczególnych działalności rolniczych												75	75	50
V	5	Analiza chemicznej zasobności i odczynu gleb												2586	2586	2 640
Poza blokami	*	Sporządzanie planów przedsięwzięć dla kredytów preferencyjnych dla gospodarstw rolnych oraz informacji o dochodowości gospodarstw dla celów kredytowych								2				22	24	
	*	Organizacja stoisk informacyjnych z zakresu ogrodnictwa na DOD w Modliszewicach, Targach Agrotech w Kielcach, Kiermaszu Kwiatowym w Sandomierzu, Letnich Pokazach Czereśniowych w Górach Wysokich, Dniu Świętokrzyskiej Truskawki w Bielinach, Dniach Województwa Świętokrzyskiego w Sandomierzu, Włoszczowie, Kielcach, Ostrowcu i Kazimierzy	1		2			1		1		1		6	12	
	*	Przygotowanie kolekcji owoców ogrodniczych na II Forum Funduszy Europejskich w Warszawie												1	1	
	*	Opracowanie nowelizacji planu wstępnego uznania i umowy członkowskiej dla Handlowo - Usługowej Ogrodniczej Spółdzielni Koprzywianka												1	1	
	*	Badania stopnia dojrzałości otoczni parcha jabłoniowego												8	8	
	*	Prace w komisjach konkursowych, szacujących szkody w rolnictwie oraz egzaminacyjnych na szkoleniach	1					1				5		4	11	
Ogółem wykonanie			166	92	154	101	103	189		178	106	664	108	3763	5624	
Ogółem plan			80	81		80	70	130	30	80	63	204	62	3139		4019

2.7. Podsumowanie zadań z produkcji ogrodniczej realizowanych w 2009 roku

Zadania z zakresu produkcji ogrodniczej w 2009 roku były realizowane w 5 blokach programowych:

- doradztwo indywidualne – 11 500 porad,
- doradztwo grupowe – 299 spotkań dla 2 000 osób,
- demonstracje - 16,
- pokazy – 27 dla 405 osób,
- szkolenia – 140 dla 2 115 osób,
- seminaria i konferencje – 13 dla 923 osób,
- wystawy i stoiska informacyjne – 41,
- wnioski o dopłaty bezpośrednie – 2 303,
- wnioski na pozostałe działania – 563,
- analizy chemicznej zasobności gleb i fitopatologiczne – 2 634,
- kalkulacje opłacalności produkcji oraz plany przedsięwzięć – 99.

3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa

Specjaliści ds. ogrodnictwa w 2009 roku współpracowali z samorządem terytorialnym na wszystkich szczeblach (samorządem wojewódzkim, samorządami powiatowymi i gminnymi) oraz z samorządem gospodarczym. Wspólna działalność szkoleniowa i informacyjna, wspólne propagowanie Sandomierskiego Szlaku Jabłkowego, organizacja wystaw na dożynkach, stoisk informacyjnych na Dniach Województwa Świętokrzyskiego, pomoc w przygotowaniu produktu ogrodniczego na II Forum Funduszy Europejskich w Warszawie to tylko niektóre przykłady tej współpracy. W większości gmin specjaliści ds. ogrodnictwa pełnili cotygodniowe dyżury.

Istotne znaczenie miała współpraca z Instytutem Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach, Instytutem Warzywnictwa w Skierniewicach, Instytutem Ekonomiki Rolnictwa w Warszawie, Instytutem Ochrony Roślin w Poznaniu, SGGW w Warszawie, Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie i Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie; Głównym, Wojewódzkim

i Powiatowymi Inspektoratami Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Są to instytucje, bez których zachowanie odpowiedniego poziomu organizowanych przez specjalistów ds. ogrodnictwa seminariów, pokazów i szkoleń a także udzielanego doradztwa nie byłoby możliwe. Specjaliści ds. ogrodnictwa realizowali w 2009 roku zadania zawarte w bloku nr 1 o tematyce „Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013”, w związku z czym prowadzona była stała współpraca z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie szkoleń oraz sporządzania wniosków o pomoc finansową.

Ponadto specjaliści współpracowali z bardzo liczną grupą firm zaopatrujących ogrodnictwo w środki ochrony roślin, nawozy, nasiona, maszyny i sprzęt specjalistyczny, materiały budowlane oraz opakowania, a także z firmami zajmującymi się przetwórstwem i handlem owocami ogrodnictwa. Zakres współpracy dotyczył przede wszystkim organizowanych pokazów, działalności szkoleniowej oraz demonstracji.

W 2009 roku na szczególną uwagę zasługuje współpraca z samorządami, instytutami, uczelniami, firmami branży ogrodniczej przy organizacji konferencji o zasięgu krajowym „IV Ogólnopolskiego Spotkania Producentów Brzoskwiń i Moreli” w Sandomierzu.

DZIAŁ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, WIEJSKIEGO GOSPODARSTWA DOMOWEGO I AGROTURYSTYKI

1. Wstęp

Zakres zadań działu Przedsiębiorczości Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki na rzecz mieszkańców wsi oraz rozwoju obszarów wiejskich w 2009 roku obejmował:

- I. Udzielanie pomocy w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych w ramach PROW 2007 - 2013 oraz prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej z tego zakresu:
 - opracowano 2000 wniosków o dopłaty obszarowe oraz 341 wniosków na inne działania w ramach wsparcia z funduszy UE,
 - udzielono 2252 porady indywidualne,
 - przeprowadzono 23 szkolenia dla 320 osób.Łącznie zadaniem objęto 4955 osób.
- II. Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz jej promocję:
 - opracowano 11 wniosków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich - działanie: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” na podwyższenie standardu usług agroturystycznych i dla nowo tworzonych gospodarstw oraz 1 wniosek na działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” na usługi towarzyszące turystyce wiejskiej,
 - udzielono 969 porad indywidualnych z zakresu dostosowania gospodarstw do świadczenia usług agroturystycznych oraz uwarunkowań prawno-finansowych działalności agroturystycznej i turystyki wiejskiej,
 - przeprowadzono 35 szkolenia dla 491 osób oraz 16 pokazów dla 163 osób,
 - zorganizowano VI edycję konkursu wojewódzkiego „Piękne i bezpieczne gospodarstwo agroturystyczne 2009”,

- współpracowano z Sandomierskim Szlakiem Jabłkowym przy oznakowaniu trasy szlaku, wzbogaceniu produktu turystycznego poprzez utworzenie „Izby tradycji ogrodniczej” oraz opracowaniu materiałów promocyjnych,
- zaktualizowano ofertę bazy agroturystycznej województwa świętokrzyskiego na stronę internetową ŚODR,
- prowadzono analizę ruchu turystycznego oraz wykorzystania miejsc noclegowych w gospodarstwach współpracujących z ŚODR,
- promowano gospodarstwa agroturystyczne poprzez organizację 9 wystaw w terenie, prezentację w „Aktualnościach Rolniczych” oraz poprzez stronę internetową ŚODR.

Bezpośrednio zadaniem objęto 1822 osoby zainteresowane rozwijaniem działalności pozarolniczej w obszarze agroturystyki i turystyki wiejskiej.

Działania ŚODR na rzecz rozwoju agroturystyki pośrednio przyczyniły się do powstania w 2009 roku 20 nowych gospodarstw. Na dzień 31.XII.2009 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonuje 434 gospodarstw, co stanowi 3908 miejsc noclegowych, z tego 103 spełniają wymogi kategoryzacyjne Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

III. Aktywizację społeczności wiejskiej na rzecz inicjatyw lokalnych:

- organizowano/wspólnie z Wojewodą Świętokrzyskim/ Forum Kobiet Województwa Świętokrzyskiego - „Aktywność popłaca”, w którym uczestniczyło 225 kobiet oraz Forum Kobiet Powiatu Włoszczowskiego - „Być kobietą”,
- powołano 2 stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi na terenie powiatów koneckiego i buskiego,
- opracowano „Plany Odnowy Wsi” dla 2 miejscowości powiatu koneckiego,
- udzielono 660 porad indywidualnych z zakresu funduszy unijnych dla stowarzyszeń i organizacji kobiecych działających na wsi,
- przeprowadzono 28 szkoleń dla 490 osób, 13 pokazów dla 196 osób oraz warsztaty florystyczne dla 16 osób,

- reaktywowano i zarejestrowano 7 Kół Gospodyń Wiejskich w powiatach kieleckim i opatowskim,
- zorganizowano 16 wyjazdów seminaryjnych dla 634 osób, w tym między innymi dla Koalicji Kół Gospodyń Wiejskich z powiatu buskiego pt. „Szlakiem produktów małopolski”, dla kobiet z powiatu kazimierskiego pt. „Dekoracje okazjonalne wewnątrz i obejść w nawiązaniu do tradycji regionu małopolski – wieś Zalipie” oraz dla KGW z powiatu włoszczowskiego na VI Ogólnopolską Prezentację Stołów Wigilijnych do Warszawy,
- zorganizowano 13 wystaw w terenie, w tym „Jarmark Osad Służebnych”, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w Busku-Zdroju oraz 2 kiermasze świąteczne prezentujące produkty lokalne - żywnościowe oraz wyroby rękodzielnicze wytwarzane przez KGW, rolników i rzemieślników.

Łącznie zadaniem objęto 2380 osób, głównie kobiet, w tym zrzeszonych w Kołach Gospodyń Wiejskich.

IV. Upowszechnianie wartości dziedzictwa kulinarnego, wiedzy o żywności tradycyjnej i lokalnej oraz ich roli w rozwoju regionu:

- zidentyfikowano 55 produktów tradycyjnych spełniających kryteria uczestnictwa w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”,
- zorganizowano IX edycję konkursu wojewódzkiego „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów” w Sandomierzu, połączonego z kiermaszem „Świętokrzyskie Smaki”,
- zorganizowano finały powiatowego konkursu Wojewody Świętokrzyskiego „Świętokrzyska potrawa świąteczna”
- organizowano /wspólnie z Muzeum Okręgowym w Sandomierzu/ konkurs na potrawę lokalną „Nasze sandomierskie kulinaria regionalne” oraz „Śniadanie Wielkanocne” na Zamku Kazimierzowskim,
- organizowano /wspólnie z Regionalnym Związkiem Pszczelarskim w Piotrkowie Trybunalskim i Świętokrzyskim Związkiem Pszczelarzy w Kielcach/ „I Świętokrzyski Konkurs na Nalewkę Miodową i Miód Pitny”,

- opracowano 2 wnioski dla produktów ubiegających się o status produktu tradycyjnego na Listę Produktów Tradycyjnych (LPT) Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla: „Rytwiański karp” i „Szynka sznurowana z Wąchocka,
- udzielono 960 porad indywidualnych z zakresu sprzedaży bezpośredniej, funduszy UE na rozwijania przetwórstwa tradycyjnego, zasad rejestracji produktów na LPT,
- przeprowadzono 34 szkoleń dla 509 osób i 21 pokazów dla 264 osób na temat kuchni regionalnej, identyfikacji produktu tradycyjnego, walorów smakowych i zdrowotnych żywności tradycyjnej,
- współpracowano z Urzędem Marszałkowskim na rzecz prowadzenia kampanii informacyjnej wśród przedsiębiorców i rolników dotyczącej uczestnictwa w „Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarnego”,
- opracowano komponent do projektu „Góry świętokrzyskie naszą przyszłością” pn. „Świętokrzyska kuźnia smaku” koordynowanego przez Fundację Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu w ramach Szwajcarsko - Polskiego Programu Współpracy „Inicjatywy na rzecz rozwoju regionalnego regionów peryferyjnych i słabo rozwiniętych”
- promowano żywność tradycyjną i jej producentów na lokalnych kiermaszach i festynach, na łamach „Aktualności Rolniczych” oraz w Radiu Kielce i pozostałych mediach lokalnych.

Łącznie zadaniem objęto 2059 osób.

V. Popularyzowanie racjonalnego odżywiania i zdrowego stylu życia wśród kobiet oraz młodego pokolenia mieszkańców wsi:

- udzielono 259 porad indywidualnych z zakresu bezpiecznych produktów w żywieniu dzieci i młodzieży, żywności przemysłowej, profilaktyki chorób cywilizacyjnych,
- przeprowadzono 10 szkoleń dla 141 osób i 14 pokazów dla 191 osób,
- organizowano /wspólnie z Okręgowym Inspektorem Pracy w Kielcach/ konkurs dla KGW „Jak zachować zdrowie i bezpieczeństwo na wsi” w ramach „Festiwalu Zdrowia” w Busku Zdroju,

- zapewniono udział wystawców na kiermaszach: „Zdrowe produkty naturalne” na Placu Artystów w Kielcach oraz „Dary jesieni” w parku etnograficznym w Tokarni.

Zadaniem objęto 661 osób.

VI. Kształtowanie wśród mieszkańców terenów wiejskich poczucia piękna i estetyki zagród wiejskich oraz architektury i krajobrazu świętokrzyskiej wsi:

- zorganizowano wystawę „Zachowanie tożsamości architektonicznej świętokrzyskiej wsi” w Gminnym Ośrodku Kultury w Koprzywnicy,
- zorganizowano /wspólnie z Świętokrzyską Izbą Rolniczą/ konkurs wojewódzki „Piękna i bezpieczna zagroda przyjazna środowisku”,
- udzielono 319 porad dla 355 osób z zakresu urządzania ogrodów, pielęgnacji roślin oraz florystyki,
- przeprowadzono 8 szkoleń dla 84 osób i 4 pokazy dla 48 osób,
- publikowano na łamach „Aktualności Rolniczych” cykl artykułów poświęconych ogrodom ozdobnym na wsi.

Zadaniem objęto 487 osób.

2. Realizacja zadań

Bloki programowe

Tabela 32. Tematyka bloków programowych w zakresie przedsiębiorczości, wiejskiego gospodarstwa domowego i agroturystyki

<i>Nr bloku</i>	<i>Tematyka</i>	<i>PZD Końskie</i>	<i>PZD Włoszczowa</i>	<i>PZD Jędrzejów</i>	<i>PZD Skarżysko</i>	<i>PZD Kielce</i>	<i>PZD Pińczów</i>	<i>PZD Busko - Zdrój</i>	<i>PZD Kazimierza Wielka</i>	<i>PZD Starachowice</i>	<i>PZD Ostrowiec</i>	<i>PZD Opatów</i>	<i>PZD Sandomierz</i>	<i>PZD Staszów</i>	<i>Centrum Ogrodnicze</i>	<i>Zakład Modliszewice</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		13	14
II	Agroturystyka i turystyka wiejska oraz usługi towarzyszące		1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	13	14
III	Aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz inicjatyw lokalnych		1		1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	12	12
IV	Ochrona i promocja dziedzictwa kulinarnego świętokrzyskiej wsi		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	15
V	Popularyzacja racjonalnego odżywiania i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców wsi		1	1	1	1			1	1						1	7	7
VI	Kształtowanie estetyki i wizerunku świętokrzyskiej wsi					1				1	1		1		1		5	5
	Razem wykonanie		5	4	5	6	4	4	4	6	5	4	4	4	5	4	64	
	Razem plan	4*	5	4	5	6	4	4	4	6	5	4	4	4	4	4		67

* Nie realizowano zadań w PZD Końskie z przyczyn kadrowych

Doradztwo

2.2.1. Doradztwo indywidualne

Tabela 33. Doradztwo indywidualne – ilość porad z zakresu przedsiębiorczości, wiejskiego gospodarstwa domowego i agroturystyki

Nr bloku	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko- Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych PROW na lata 2007- 2013		74	60	154	311	267	133	164	175	153	255	141	95	270		2252	1247
II	Agroturystyka i turystyka wiejska oraz usługi towarzyszące		66	100	42	109	65	40		45	50	40	63	87	206	56	969	742
III	Aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz inicjatyw lokalnych		47		33	60	39	103	52	39	45	90		47	89	16	660	493
IV	Ochrona i promocja dziedzictwa kulinarnego świętokrzyskiej wsi		73	71	40	90	30	63	54	65	88	120	110	47	94	15	960	794
V	Popularyzacja racjonalnego odżywiania i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców wsi			70	84	33			57	15							259	225
VI	Kształtowanie estetyki i wizerunku świętokrzyskiej wsi					41				10	129		77		51		308	138
	Razem wykonanie		260	301	353	644	401	339	327	349	465	505	391	276	710	87	5408	
	Razem plan	110*	220	280	136	394	490	394	200	165	200	240	300	200	210	100		3639

* Nie realizowano zadań w PZD Końskie z przyczyn kadrowych

2.2.2. Doradztwo grupowe

Tabela 34. Doradztwo grupowe – ilość porad i ilość uczestników z zakresu przedsiębiorczości, wiejskiego gospodarstwa domowego i agroturystyki

Nr bloku	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko- Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych PROW na lata 2007- 2013											5	1	2	2	10	21
													17	9	6	10	42
II	Agroturystyka i turystyka wiejska oraz usługi towarzyszące		4	4	1	6		3		3			5	3	6	35	31
			16	24	16	27		39		12			17	8	28	187	101
III	Aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz inicjatyw lokalnych				5		1	4	5			3		2	6	26	20
					18		13	54	32			12		4	26	159	74
IV	Ochrona i promocja dziedzictwa kulinarnego świętokrzyskiej wsi		4	6	4		1	2	7	4		7	4	2	4	45	41
			14	36	25		12	17	73	20		25	23	6	18	269	141
V	Popularyzacja racjonalnego odżywiania i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców wsi		4		4				5	2						15	17
			13		12				34	11						70	70
VI	Kształtowanie estetyki i wizerunku świętokrzyskiej wsi												6		5	11	5
													29		18	47	18
	Razem wykonanie		12	10	14	6	2	9	17	9	0	15	16	9	23	142	
			43	60	71	27	25	110	139	43	0	54	78	24	100	774	
	Razem plan	5*	12	11	12	6	2	7	15	7	0	15	28	8	7		135
		15*	36	53	36	18	10	21	75	21	0	46	89	18	35		473

* Nie zrealizowano planu w PZD Końskie z przyczyn kadrowych

2.3. Działalność upowszechnieniowa

2.3.1. Pokazy

Tabela 35. Pokazy z zakresu **przedsiębiorczości**, wiejskiego gospodarstwa domowego i agroturystyki

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka														Centrum Ogrodnicze	Razem wykonanie	Plan 2009
			PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów			
II	1.	Wykorzystanie warzyw i owoców w żywieniu turysty			1							1		1			3	3
					13							11		7			31	34
	2.	Ciekawostki kulinarne z regionu w ofercie żywieniowej gospodarstwa agroturystycznego					1				2						3	3
							13				11						24	18
	3.	Produkt gospodarstwa agroturystycznego – tworzenie opakowania, marki dla produktów lokalnych								1					2		3	3
										9					20		29	20
4.	Umiejętność prezentacji produktu agroturystycznego							2	1							1	4	4
								14	26							10	50	38
5.	Umiejętność tworzenie elementów stylu rustykalnego w gospodarstwie agroturystycznym				1												1	3
					9												9	18
6.	Przetwory tradycyjne w kuchni agroturystycznej			1									1				2	3
				14									6				20	23
III	7.	Jak organizować przyjęcia okolicznościowe oraz imprezy okazjonalne				1				2			2		1		6	4
						21				31			47		8		107	25
	8.	Zasady promocji produktu lokalnego					1							1	1		3	4
						10								9	8		27	26
9.	Sztuka garniowania i serwowania potraw na imprezy lokalne				1					1							2	2
					14					6							20	16

	10.	Umiejętność tworzenia symboli dziedzictwa kulturowego wsi						1			1					2	2
								22			20					42	20
IV	11.	Jak prezentować produkt tradycyjny i lokalny		1	1	1		1					1	1		6	6
			12	6	9		11						9	11		58	44
	12.	Potrawy kuchni regionalnej								1	4	1				6	4
										11	77	8				96	28
	13.	Staropolskie potrawy wigilijne i wielkanocne			2		2		1	2	1		1			9	10
					44		25		11	14	11		5			110	73
V	14.	Wykorzystanie warzyw i owoców mniej znanych w żywieniu - najciekawsze przepisy			2		1									3	3
					17		13									30	36
	15.	Surówki i sałatki na różne pory roku		1		2	1									4	4
			13		19	10										42	29
	16.	Jak zdrowo przygotować potrawy z grilla- propozycje					2		1							3	3
							38		7							45	22
	17.	Coś na słodko – sprawdzone przepisy na pyszne ciasta i ciasteczka		1												1	1
		9													9	5	
	18.	Przetwory na zimę		1												1	1
			7												7	5	
	19.	Pielęgnacja cery i rąk kobiet pracujących w rolnictwie				1			1							2	2
					13				45							58	16
VI	20.	Urządzanie ogrodów oraz tworzenie elementów dekoracyjnych do wnętrz, obejść z uwzględnieniem tradycji					1									1	2
							20									20	13
	21.	Tworzenie kompozycji roślinnych (stroików, kompozycji w pojemnikach)									1		1			2	2
										15		6			21	16	
	22.	Sezonowe zabiegi pielęgnacyjne w ogrodzie ozdobnym										1				1	1
												7			7	7	
		Razem wykonanie		4	7	7	9	2	4	6	4	5	6	6	4	4	68
				41	94	85	129	14	68	100	25	68	124	39	38	37	862
		Razem plan	4*	4	7	6	10	2	4	6	4	4	4	6	4	4	70
			20*	20	68	52	80	20	40	36	20	50	20	54	20	32	532

* Nie realizowano zadań w PZD Końskie z przyczyn kadrowych

2.4. Szkolenia: kursy, seminaria, pozostałe

Tabela 36. Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, wiejskiego gospodarstwa domowego i agroturystyki

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009	
I	1.	Działania na rzecz poprawy środowiska naturalnego i obszarów wiejskich			1	1				1			1						4	4
					17	11				13			13						54	45
	2.	Różnicowanie działalności na obszarach wiejskich					3	2			1			2	1				9	9
							37	29			11			26	17				120	100
	3.	Minimalne wymagania wzajemnej zgodności					1			2			1						4	4
						11			24			12						47	38	
4.	Aktywizacja społeczności lokalnych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich podejściem Leader						2	3										5	5	
							34	55										89	60	
5.	Działania na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego									1								1	1	
										10								10	10	
II	6.	Jak rozpocząć działalność agroturystyczną – dostosowanie gospodarstwa		1	1				1		2			1		1			7	8
				10	10				5		23			32		14			94	77
	7.	Podstawy prawne agroturystyki i wymagania techniczne		1															1	2
				14															14	20
8.	Kryteria kategoryzacyjne Wiejskiej Bazy Noclegowej															2		2	2	
															21			21	20	

9.	Turystyka wiejska a działalność gospodarcza		1												1	1
			16													16
10.	Zasady Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej w gospodarstwie agroturystycznym				1	1									2	2
					10	10									20	25
11.	Produkt regionalny w zakresie żywienia w ofercie gospodarstw agroturystycznych		1		1				1						3	4
			15		12				12						39	37
12.	Marketing i reklama usług agroturystycznych (umiejętność tworzenia oferty)						1								1	1
							8								8	10
13.	Kształtowanie estetycznego zagospodarowania zagrody oraz wsi pod potrzeby turysty															1
																5
14.	Tworzenie produktu markowego w turystyce wiejskiej (agroturystyka ekstremalna, wioski tematyczne i inne, doświadczenia UE)				1		1								2	2
					11		25								36	20
15.	Dotacje UE na agroturystykę i turystykę wiejską oraz usługi towarzyszące		1	1	3	2			1		1	3	2	2	16	15
			11	7	45	23			13		10	49	48	37	243	148
III	16.	Rola organizacji kobiecych i stowarzyszeń w aktywizacji wsi					1		2		1			1	5	4
							12		26		11			20	69	38
17.	Leader – dobre praktyki						1								1	1
							29								29	10
18.	Prawne i organizacyjne aspekty rejestracji KGW				2			2							4	4
					20			21							41	40
19.	Jak zarabiać na wsi			1				1			2				4	4
				12				20				23			55	42
20.	Źródła i sposoby pozyskiwania środków na podwyższenie jakości życia mieszkańców wsi			2	1	2				1			2	2	10	10
				41	13	22				20			21	63	180	104

	21.	Współpraca KGW na szczeblu gminy i powiatu oraz korzyści wynikające z wymiany doświadczeń								1	1							2	2	
											13	32							45	20
	22.	Aktywizacja młodzieży wiejskiej poprzez działalność w ramach klubów 4H									1								2	2
											55								71	20
IV	23.	Tworzenie i rozwój sprzedaży bezpośredniej produktów tradycyjnych				1	1	1											3	5
						19	14	13												46
	24.	Zasady opracowania wniosków o rejestrację na Listę Produktów Tradycyjnych	1	2									1		3	1			8	8
			15	19									11		30	12			87	68
	25.	Ochrona produktów regionalnych i tradycyjnych w świetle prawa polskiego i UE				1													1	1
						20														20
	26.	Walory smakowe i zdrowotne produktów wytwarzanych tradycyjnymi metodami								1		1	3						5	5
										7		11	42							60
	27.	Jak promować produkt tradycyjny i lokalny								2				2					4	3
										30					121				151	32
	28.	Tradycyjna żywność czynnikiem rozwoju obszarów wiejskich		1	2	1						1		1					6	7
				7	22	14						8		8						59
	29.	Umiejętności identyfikacji i promocji produktu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”	1		1	1		1		1				2					7	9
			14		10	10		15		12				25						86
V	30.	Nowości na rynku warzyw i owoców – wartości odżywcze oraz ich zastosowanie w kuchni		2		1			1										4	4
				25		11			17											53
	31.	Poprawa jakości zdrowotnej płodów rolnych do spożycia							1										1	1
									8											8
	32.	Savoir-vivre, czyli kultura na co dzień	1																1	1
			11																	11
	33.	Jak uchronić się przed chorobami cywilizacyjnymi	1																1	1
			11																	11

	34.	Zdrowy styl życia kobiet wiejskich				2					1						3	3	
						25					33						58	30	
VI	35.	Kształtowanie estetyki wsi w nawiązaniu do tradycji regionu					1						1		1		3	3	
							14						10		10		34	25	
	36.	Dekoracje okazjonalne wnętrz i obejść gospodarskich w nawiązaniu do tradycji regionalnej										1		1			2	2	
												15		7			22	18	
	37.	Projektowanie i urządzenie ogrodów przydomowych					1					1					2	1	
							10					11					21	10	
	38.	Zabiegi pielęgnacyjne roślin w domu i ogrodzie									1						1	1	
											7						7	10	
		Razem wykonanie		8	9	9	20	10	11	12	8	9	8	9	11	9	5	138	
				102	100	121	257	132	217	150	118	125	109	214	144	126	120	2035	
		Razem plan	8*	8	9	9	20	10	11	12	8	8	8	8	9	8	7		143
			40*	80	95	97	200	140	110	120	80	80	66	78	90	80	62		1418

* Nie realizowano zadań w PZD Końskie z przyczyn kadrowych

Tabela 37. Kursy i seminaria z zakresu przedsiębiorczości, wiejskiego gospodarstwa domowego i agroturystyki

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009	
SEMINARIA																				
III		Forum Kobiet „Aktywność popłaca” - współorganizacja																1	1	1
																		225	225	150
IV		Produkt tradycyjny w kontekście ochrony dziedzictwa kulinarnego																1	1	
		Wybrane aspekty sprzedaży bezpośredniej																17	17	
		Przepisy związane z ubezpieczeniem społecznym rolników																1	1	
		Doskonalenie wiedzy z zakresu przedsiębiorczości																17	17	
II-VI		Seminarium wyjazdowe		6	3				2	2			2		1				16	
				207	114				89	152			37		35				634	
KURSY																				
III		Warsztaty florystyczne															1		1	
																	16		16	
		Razem wykonanie		6	3				2	2			2		1	1		5	22	
				207	114				89	152			37		35	16		292	942	
		Razem plan																1		1
																		150		150

2.5. Działalność informacyjna oraz inne formy działalności upowszechnieniowej

Działalność informacyjna zajmuje ważne miejsce w pracy działu Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki. Prowadzona jest głównie poprzez organizację przedsięwzięć o charakterze masowym, jak: konkursy i wystawy o charakterze wojewódzkim, powiatowym i gminnym. A także poprzez Internet i inne media, oraz wydawnictwa i publikacje.

Do kluczowych należy zaliczyć:

- zorganizowanie 3 konkursów o zasięgu wojewódzkim oraz 3 konkursów o zasięgu powiatowym, popularyzujących dziedzictwo kulinarne regionu świętokrzyskiego oraz produkt agroturystyczny,
- zorganizowanie w terenie 3 wystaw promujących działalność ŚODR, produkt turystyczny i regionalny,
- opracowanie 63 artykułów do „Aktualności Rolniczych” oraz informacji z zakresu działalności działu na stronę internetową ŚODR,
- opracowanie 5 tytułów ulotek :
 - Jak sprzedać produkt tradycyjny
 - Nasze Kulinarne Dziedzictwo - świętokrzyskie smaki
 - Zioła i przyprawy w żywieniu
 - Organizacja bazy żywieniowej i żywienie turystów
 - Zapraszamy na Sandomierski Szlak Jabłkowy
- udział w cyklicznych audycjach radiowych Radia Kielce, poświęconych między innymi sprawom agroturystyki w województwie świętokrzyskim i żywności tradycyjnej oraz inicjatywom na rzecz tych przedsięwzięć prowadzonych przez ŚODR,
- prowadzenie promocji walorów turystycznych regionu świętokrzyskiego wraz z ofertą bazy agroturystycznej poprzez stronę internetową ŚODR,
- prowadzenie promocji produktów regionalnych zidentyfikowanych w ramach konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo- Smaki Regionów” na przestrzeni lat 2000- 2009 poprzez stronę internetową ŚODR, prezentacje podczas festynów, dożynek i kiermaszy oraz kontakt z mediami.

2.6. Inne zadania, np. konkursy, olimpiady, wystawy

Tabela 38. Inne formy działalności (wystawy, konkursy, olimpiady i itp.) z zakresu przedsiębiorczości, wiejskiego gospodarstwa domowego i agroturystyki

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
WYSTAWY																			
III	1.	XII Wiosenna Wystawa Ogrodnicza														1		1	1
																700		700	500
	2.	Jarmark Tradycji (DOD)															1	1	1
																	3000	3000	3000
IV	3.	Świętokrzyskie Smaki															1	1	1
																	2000	2000	2000
KONKURSY																			
II	1.	Piękne i bezpieczne gospodarstwo agroturystyczne															1	1	1
																	150	150	150
IV	2.	Nasze Kulinarne Dziedzictwo															1	1	1
																	2000	2000	2000
	3.	Tradycje kulinarne ziemi jędrzejowskiej			1													1	1
					500													500	500
	Razem wykonanie				1											1	4	6	
					500											700	7150	8350	
	Razem plan				1				1							1	4		7
					500				200							500	7150		8350

INNE																		
I	1.	PROW 2007-2013 - Wnioski o płatności bezpośrednie	108	73	62	396	134	209	140	86	184	155	198	160	95		2000	990
	2.	PROW 2007-2013 - Inne wnioski	9	24	26	4	78	3	76	20	4	60		34	3		341	138
IV	3.	Wnioski na Listę Produktów Tradycyjnych							1					1			2	20
II-VI	4.	Artykuły prasowe	2	3	2	3	1	10	5	2	11	1	2	2	6	13	63	30
III-VI	5.	Wydawnictwa												2	3		5	5
		Razem wykonanie	119	100	90	403	213	222	222	108	199	216	200	197	106	16	2411	
		Razem plan	93*	82	63	84	216	82	77	67	72	76	65	63	72	62	9	1183

* Nie zrealizowano planu w PZD Końskie z przyczyn kadrowych.

2.7. Zbiorcze zestawienie realizowanych zadań

• bloki programowe – tematy	6
• doradztwo indywidualne	5 408 osób
• doradztwo grupowe	142 dla 774 osób
• pokazy	68 dla 862 osób
• szkolenia	138 dla 2 035 osób
• seminaria	21 dla 926 osób
• warsztaty florystyczne	1 dla 16 osób
• wystawy	3 dla 5 700 osób
• konkursy	3 dla 2 650 osób
• wnioski o dopłaty obszarowe	2000
• inne wnioski z PROW	341
• wnioski na Listę Produktów Tradycyjnych	2
• artykuły	63
• wydawnictwa	5

3. Współpraca z instytucjami i organizacjami

Przyjęte do realizacji zadania mogły zostać zrealizowane dzięki współpracy z partnerami społecznymi jak: Kołami Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeniami agroturystycznymi, grupami „Odnowy Wsi” oraz urzędami i instytucjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa.

Do najważniejszych inicjatyw partnerskich realizowanych przez dział należały:

- organizacja konkursu wojewódzkiego „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów” – wspólnie z Urzędem Marszałkowskim, Urzędem Miejskim w Sandomierzu, Polską Izbą Produktu Regionalnego i Lokalnego w Warszawie, oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Koprzywnicy,
- organizacja konkursu wojewódzkiego „Piękne i bezpieczne gospodarstwo agroturystyczne” – wspólnie z Świętokrzyską Izbą Rolniczą, Państwową Inspekcją Pracy Okręgowym Inspektoratem w Kielcach, KRUS OR w Kielcach, Świętokrzyską Federacją Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej „Ziemia Świętokrzyska” oraz PZU Oddział Kielce,

- organizacja finałów powiatowych konkursu Wojewody Świętokrzyskiego „Świętokrzyska potrawa świąteczna” – wspólnie ze starostwami powiatowymi i urzędami gmin oraz Kołami Gospodyń Wiejskich,
- organizacja Forum Kobiet – wspólnie z Gabinetem Wojewody Świętokrzyskiego i Starostwem Powiatowym we Włoszczowie,
- organizacja wystaw i kiermaszów w regionie promujących agroturystykę i kulinarne dziedzictwo - z Kołami Gospodyń Wiejskich, LGD, stowarzyszeniami agroturystycznymi oraz urzędami gmin i starostwami powiatowymi.

W skali województwa współpracowano z ponad 200 Kołami Gospodyń Wiejskich, ponad 300 gospodarstwami agroturystycznymi oraz 34 Klubami 4H. Współdziałano także z Ośrodkiem Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu przy opracowaniu projektów grantowych na wspólne przedsięwzięcia szkoleniowe z zakresu organizacji sieci sprzedaży produktów tradycyjnych w województwie świętokrzyskim.

DZIAŁ EKONOMIKI

1. Wprowadzenie

W 2009 roku działalność w zakresie ekonomiki koncentrowała się na następujących zagadnieniach:

- doradztwie dla rolników związane z wykorzystaniem funduszy strukturalnych ujętych w PROW 2007-2013 oraz w ramach płatności bezpośrednich,
- koordynacji działań związanych z kredytami na obszarach wiejskich w zakresie obsługi rolników ubiegających się o uzyskanie kredytów preferencyjnych,
- wdrażaniu rachunkowości rolniczej w ramach PL FADN,
- doradztwie ekonomiczno-organizacyjnym dla rolników oraz innych podmiotów i instytucji w zakresie przedsiębiorczości na terenach wiejskich,
- zbieraniu, opracowaniu i przekazywaniu informacji w zakresie ekonomiki i przedsiębiorczości oraz ich publikacji w wydawnictwach ŚODR,
- zbieraniu i analizie danych o cenach rynkowych produktów rolnych i środkach do produkcji rolniczej,
- prowadzeniu doradztwa dla rolników podejmujących wspólne działania w zakresie organizacji grup producenckich,
- prowadzeniu szkoleń oraz innych form działalności.

2. Realizacja zadań

2.1. Realizacja bloków tematycznych

W roku 2009 zostały uruchomione kolejne działania w ramach PROW 2007-2013. Dział koordynował wdrażanie działań dotyczących „młodego rolnika”, „różnicowania działalności rolniczej”, „mikroprzedsiębiorstw” oraz „modernizacji gospodarstw”.

Nadal rolnicy mogli korzystać z kredytów preferencyjnych, ale zainteresowanie na początku roku było niewielkie.

Na bieżąco były opracowywane /dla potrzeb Wojewódzkiej Komisji ds. Klęsk Żywiolowych/ kalkulacje poniesionych nakładów w uprawach, które znalazły się na terenach występowania klęsk żywiołowych. W 2009 roku w sumie opracowano 27 kalkulacji w uprawach rolniczych.

Systematycznie opracowywano i przekazywano codzienne meldunki z targowisk do Radia Kielce. Co tydzień przekazywano do Departamentu Rynków Rolnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi informacje z wybranych targowisk dotyczące podaży, popytu, cen w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej. Kontynuowano współpracę z „Rzeczpospolitą” w zakresie informacji z wybranych targowisk i punktów skupu (10 targowisk i 30 punktów skupu) dla portalu www.farmer.pl. Zestawienia cen targowiskowych przekazywano także zainteresowanym osobom i instytucjom.

W okresie sprawozdawczym specjaliści uczestniczyli w zebraniach członków grup producenckich oraz posiedzeniach zarządów. Doradztwo dotyczyło możliwości uzyskania wsparcia z PROW 2007-2013 oraz warunków, jakie trzeba spełnić, aby zostać wpisanym do rejestru marszałka. Przygotowano również 1 wniosek do AR i MR o dofinansowanie kosztów działalności administracyjnej, 1 wniosek dotyczący rozliczenia kosztów działalności administracyjnej i 1 plan rozwoju grupy.

W roku 2009 rachunkowość w systemie Polski FADN prowadzono:

- w ramach zakończenia roku 2008 - w 350 gospodarstwach,
- w ramach zbierania danych rachunkowych w 2009 roku - w 350 gospodarstwach rolnych.

W 2009 roku w ramach Systemu Danych o Produktach Rolniczych (we współpracy i pod nadzorem IER i GŻ) zbierano dane o wartości produkcji oraz nakładach i kosztach bezpośrednich ponoszonych na wybrane produkty ekologiczne (31) i tradycyjne (60) – razem 91 w gospodarstwach prowadzących rachunkowość w systemie PL FADN.

Uczestniczono w warsztatach szkoleniowo-organizacyjnych dla koordynatorów FADN.

2.2. Doradztwo

W 2009 roku doradztwo ekonomiczne koncentrowało się przede wszystkim na informowaniu o zasadach udzielania wsparcia z poszczególnych działań PROW 2007-2013. Kolejnym ważnym zadaniem, jakie było realizowane, to wdrażanie rachunkowości rolniczej w ramach PL FADN oraz zasad rozliczania podatku VAT i ubezpieczeń rolniczych. Ważnym elementem było również doradztwo dla grup producenckich. Udzielano również doradztwa z zakresu zasady wzajemnej zgodności.

2.3. Działalność upowszechnieniowa - demonstracje

Liczenie kosztów produkcji prowadzono w gospodarstwach, w których zostały założone demonstracje z produkcji roślinnej lub zwierzęcej. Liczenie kosztów produkcji na prowadzonych demonstracjach dostarcza informacji o efektywności stosowania nowoczesnych technologii w produkcji rolniczej.

2.4. Szkolenia

Przeprowadzono 208 szkoleń dla 2634 osób w stosunku do planowanych 188 dla 1892 osób. Odbyło się 5 seminariów dla specjalistów ds. ekonomiki oraz doradców FADN, na których poruszano tematy związane głównie ze zmianami w przepisach prawnych dotyczących funkcjonowania grup producenckich, warunków uzyskania środków z PROW na lata 2007-2013, przepisów podatkowych oraz rachunkowości FADN. 10 doradców uczestniczyło i zdało egzamin na kursie e-learningowym z zakresu Polskiego FADN oraz 22 doradców na kursie e-learningowym „Ekonomika rolnictwa i zarządzanie gospodarstwem rolnym”.

Wszyscy pracownicy działu uczestniczyli również w uzupełniającym kursie i zdali egzamin z zakresu wymagań zasady wzajemnej zgodności.

2.5. Działalność informacyjna

1. W 2009 roku uczestniczono w 2 audycjach radiowych na temat programu PROW na lata 2007-2013.
2. Przygotowano 34 artykuły do Aktualności Rolniczych oraz 12 meldunków o cenach na terenie województwa świętokrzyskiego.
3. Opracowano treść 6 broszur z zakresu ekonomiki.

4. Na bieżąco śledzono zmiany do ustaw i rozporządzeń dotyczących rolnictwa (ustawa o ubezpieczeniach rolniczych, o ustroju rolnym, PROW, itp.). Wszystkie zmiany przekazywane były dla doradców.

2.6. Inne zadania

Koordinowano działania związane z promocją polskich producentów żywności poprzez udział w organizacji konkursów:

- Polski Producent Żywności
- Sposób na sukces
- Agro Polska
- Przyjazna Wieś

2.7. Zbiorcze zestawienie realizowanych w 2009 r. zadań

• ilość tematów bloków		4
• ilość porad indywidualnych		9062
• ilość porad grupowych 254, liczba uczestników		894
• liczba demonstracji		38
• ilość szkoleń 208,	liczba uczestników	2634
• ilość seminariów 5,	liczba uczestników	135
• dopłaty bezpośrednie – wnioski		1510
• wnioski w ramach programów PROW na lata 2007-2013		719

3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa

Ściśle współpracowano z AR i MR w Warszawie, Oddziałem Świętokrzyskim AR i MR oraz bankami.

Współdziałano z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyską Izbą Rolniczą, Wojewódzkim Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Kielcach, Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie oraz firmami zajmującymi się przetwórstwem rolnym.

4. Wykonanie zadań z zakresu PROW 2007 – 2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest instrumentem realizacji polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (ROW). Dokument określa cele, priorytety oraz zasady, na podstawie których będą wspierane działania dotyczące tej problematyki.

Priorytety krajowe, odzwierciedlają potrzeby Polski w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i ustanawiają podstawowe sfery, wokół których zostaną zaprogramowane szczegółowe instrumenty wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-13.

W ramach priorytetów krajowych zdefiniowano następujące cele:

- Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego
- Poprawa stanu środowiska naturalnego i obszarów wiejskich,
- Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,
- Dodatkowym priorytetem jest wsparcie dla inicjatywy LEADER.

Wymienione cele zostały ujęte w PROW 2007-2013 w układzie czterech osi, w ramach, których przyjęto działania wspierające realizację przyjętych zadań.

Zadania realizowane przez doradców Ośrodka w roku 2009 dla rolników z zakresu Rozwoju Obszarów Wiejskich, to:

- udzielanie pomocy w sporządzaniu wniosków o dopłaty bezpośrednie oraz sporządzanie wniosków,
- sporządzanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania wsparcia z innych działań PROW 2007-2013,
- prowadzenie doradztwa indywidualnego i grupowego dla konkretnych gospodarstw dotyczącego funkcjonujących programów oraz kryteriów ubiegania się o wsparcie,
- prowadzenie szkoleń z zakresu dostępnych działań PROW 2007 – 2013.

Wykonanie zadań z zakresu PROW 2007 – 2013 przez specjalistów ze wszystkich działów Ośrodka przedstawia tabela 46.

Tabela 39. Tematyka bloków programowych

<i>Nr bloku</i>	<i>Tematyka</i>	<i>PZD Końskie</i>	<i>PZD Włoszczowa</i>	<i>PZD Jędrzejów</i>	<i>PZD Skarżysko</i>	<i>PZD Kielce</i>	<i>PZD Pińczów</i>	<i>PZD Busko - Zdrój</i>	<i>PZD Kazimierza Wielka</i>	<i>PZD Starachowice</i>	<i>PZD Ostrowiec</i>	<i>PZD Opatów</i>	<i>PZD Sandomierz</i>	<i>PZD Staszów</i>	<i>Centrum Ogrodnicze</i>	<i>Zakład Modliszewice</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
I	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	14
II	Wdrażanie instrumentów pomocy dla rolnictwa i obszarów wiejskich	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	14
III	Wsparcie ekonomiczno-organizacyjne dla rolników, grup producentów rolnych oraz innych podmiotów	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	14
IV	Rachunkowość rolnicza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	15
	Razem wykonanie	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	57	57
	Razem plan	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	57	57

Tabela 40. Doradztwo indywidualne – ilość porad

Nr bloku	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko- Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009
I	Zasady korzystania z pomocy w ramach programów PROW na lata 2007-2013	0	169	23	44	5	66	12	39	461	512	251	22	73	249	1926	1211
	Zasada wzajemnej zgodności	0	20	51	56	0	22	46	27	45	147	48	0	61	10	533	735
II	Opracowanie planów przedsięwzięć z zakresu kredytów preferencyjnych	3	21	83	10	52	67	27	16	103	96	108	0	53	53	692	456
	Pomoc w doborze optymalnych form finansowania inwestycji w gospodarstwach rolnych.	265	27	168	132	83	305	27	77	80	275	349	113	198	137	2236	992
III	Koszty jednostkowe produkcji wybranych produktów oraz doradztwo w zakresie opłacalności produkcji.	0	63	20	2	106	42	28	14	15	65	51	0	52	58	516	488
	Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich – możliwości rozwoju, finansowania i promocji	0	34	181	602	95	182	41	73	76	57	82	85	96	96	1700	1604
	Pomoc w przygotowaniu dokumentów niezbędnych do rejestracji, planu rozwoju grupy, wpisu do rejestru marszałka oraz wniosków o uzyskanie wsparcia.	0	29	14	0	30	4	14	0	0	0	23	0	10	7	131	200
IV	Rachunkowość rolnicza, podatek VAT oraz ubezpieczenia w rolnictwie.	72	10	112	3	152	123	44	39	25	96	182	6	273	191	1328	1083
	Razem wykonanie	340	373	652	849	523	811	239	285	805	1248	1094	226	816	801	9062	6769
	Razem plan	234	250	420	1046	455	578	230	175	228	500	1359	184	385	725	6769	

Tabela 41. Doradztwo grupowe – ilość porad i ilość uczestników

Nr bloku	Tematyka	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	PZD	Centrum	Zakład	Razem	Plan
		Włoszczowa	Jędrzejów	Skarżysko	Kielce	Pińczów	Busko- Zdrój	Kazimierza Wielka	Starachowice	Ostrowiec	Opatów	Sandomierz	Staszów	Ogrodnice	Modliszewice	wykonanie	2009
I	Zasady korzystania z pomocy w ramach programów PROW na lata 2007-2013	0	26	0	5	0	2	0	2	0	11	12	0	0	1	59	26
		0	106	0	25	0	9	0	6	0	54	34	0	0	4	238	84
	Zasada wzajemnej zgodności	2	6	1	12	4	0	13	0	2	7	18	0	1	0	66	64
		6	28	4	47	12	0	39	0	6	23	36	0	4	0	205	178
II	Pomoc w doborze optymalnych form finansowania inwestycji w gospodarstwach rolnych.	4	2	0	0	0	0	0	2	0	0	5	0	0	1	14	6
		12	8	0	0	0	0	0	7	0	0	13	0	0	4	44	18
III	Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich – możliwości rozwoju, finansowania i promocji	0	5	0	0	2	0	3	0	1	0	0	0	0	0	11	32
		0	27	0	0	6	0	8	0	3	0	0	0	0	0	44	95
	Pomoc w przygotowaniu dokumentów niezbędnych do rejestracji, planu rozwoju grupy, wpisu do rejestru marszałka oraz wniosków o uzyskanie wsparcia	5	9	2	1	0	2	2	2	0	0	4	0	6	2	35	25
		15	47	6	11	0	7	14	6	0	0	12	0	20	6	144	71
IV	Rachunkowość rolnicza, podatek VAT oraz ubezpieczenia w rolnictwie	2	7	1	3	3	2	9	0	3	10	18	0	2	9	66	59
		6	30	5	11	9	7	26	0	9	33	44	0	7	32	206	172
	Razem wykonanie	13	55	4	21	9	6	27	6	6	28	57	0	9	13	254	212
	Razem plan	14	23	4	18	9	5	24	6	6	24	58	6	9	6	212	
		42	77	12	60	27	15	72	18	18	72	148	14	27	16	618	

Tabela 42. Demonstracje

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Razem wykonanie	Plan 2009
III	1	Koszty jednostkowe produkcji wybranych produktów oraz doradztwo w zakresie opłacalności produkcji	0	2	2	2	3	1	4	2	4	10	8	0	38	
		Razem wykonanie	0	2	2	2	3	1	4	2	4	10	8	0	38	44
		Razem plan	1	3	2	3	3	2	4	2	4	9	8	3	44	

Tabela 43. Szkolenia

Nr bloku	Nr tematu	Tematyka																Plan 2009
			PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko - Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów	Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	
I		Dopłaty bezpośrednie	0	0	1	2	1	1	2	0	0	0	0	1	0	9	17	12
			0	0	6	71	10	5	24	0	0	0	0	19	0	84	219	120
		Program Leader	0	0	1	2	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	7	8
			0	0	8	22	0	7	0	12	0	0	7	5	0	0	61	73
		Zasady korzystania z pomocy w ramach programów PROW na lata 2007-2013	4	2	1	8	1	7	2	1	2	13	6	1	10	3	61	31
			110	21	6	143	18	69	26	10	31	160	85	13	180	17	889	296
	Zasada wzajemnej zgodności	0	0	1	5	0	0	2	1	1	2	2	1	0	0	15	23	
		0	0	11	91	0	0	24	11	19	20	11	8	0	0	195	221	
II		Analiza kosztów produkcji wybranych produktów. Metodyka liczenia standardowej nadwyżki bezpośredniej w gospodarstwach	3	0	1	0	1	1	0	1	0	2	1	1	0	0	11	10
			34	0	7	0	18	9	0	15	0	37	6	6	0	0	132	87
III		Możliwości finansowania inwestycji w gospodarstwach rolnych- kredyty preferencyjne, PROW 2007-2013	0	1	1	7	1	1	1	2	1	2	2	1	1	0	21	23
			0	7	7	88	10	16	19	28	10	18	16	8	21	0	248	226
		Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich – możliwości rozwoju i finansowania.	2	1	1	7	0	1	2	1	1	0	5	1	0	0	22	31
			18	12	6	117	0	5	33	12	10	0	45	5	0	0	263	345
		Organizacja i funkcjonowanie grup producentów rolnych oraz zasady pozyskiwania środków finansowych na prowadzenie działalności grup i inwestycje	2	3	1	1	0	3	1	1	0	0	2	1	2	4	21	15
			34	48	8	38	0	28	10	10	0	0	11	6	14	90	297	146

IV	Rachunkowość rolnicza i ubezpieczenia w rolnictwie.	2	1	1	0	2	2	2	2	2	0	2	1	5	0	22	24
		26	9	10	0	36	12	22	20	20	0	17	7	46	0	225	237
	Podatek VAT w rolnictwie	0	0	1	0	2	2	1	0	1	0	2	1	1	0	11	11
		0	0	5	0	22	11	6	0	11	0	34	6	10	0	105	101
	Razem wykonanie	13	8	10	32	8	19	13	10	8	19	23	10	19	16	208	188
		222	97	74	570	114	162	164	118	101	235	232	83	271	191	2634	1852
	Razem plan	11	12	10	36	9	16	13	10	8	18	20	10	15	0	188	
		110	157	150	360	90	165	130	160	80	144	156	100	150	0	1852	

Tabela 44. Kursy i seminaria

<i>Nr bloku</i>	<i>Nr tematu</i>	<i>Tematyka</i>	<i>Centrum Ogrodnicze</i>	<i>Zakład Modliszewice</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
I	1	Warunki udzielania pomocy dla rolników i mieszkańców terenów wiejskich w ramach PROW na lata 2007-2013, z uwzględnieniem aktualnych przepisów podatkowych		3	3	1
				84	84	30
IV	2	Wdrażanie systemu PL FADN	1	1	2	1
			19	32	51	50
III	3	Przepisy organizacyjno-ekonomiczno-prawnych w zakresie prowadzenia wspólnej działalności przez rolników w ramach grup producenckich			0	1
					0	30
		Razem wykonanie	1	4	5	3
			19	116	135	110
		Razem plan	0	3	3	
			0	110	110	

Tabela 45. Inne formy działalności (wystawy, konkursy, olimpiady i itp.)

<i>Nr bloku</i>	<i>Nr tematu</i>	<i>Tematyka</i>	<i>PZD Końskie</i>	<i>PZD Włoszczowa</i>	<i>PZD Jędrzejów</i>	<i>PZD Skarżysko</i>	<i>PZD Kielce</i>	<i>PZD Pińczów</i>	<i>PZD Busko - Zdrój</i>	<i>PZD Kazimierza Wielka</i>	<i>PZD Starachowice</i>	<i>PZD Ostrowiec</i>	<i>PZD Opatów</i>	<i>PZD Sandomierz</i>	<i>PZD Staszów</i>	<i>Centrum Ogrodnicze</i>	<i>Zakład Modliszewice</i>	<i>Razem wykonanie</i>	<i>Plan 2009</i>
INNE																			
I	1	Dopłaty bezpośrednie – wnioski	0	71	50	66	196	0	188	209	72	104	204	158	60	77	55	1510	1280
	3	Wnioski w ramach programów PROW na lata 2007-2013	0	39	44	12	249	0	23	22	23	81	55	48	22	65	36	719	319
III		Ceny środków do produkcji, maszyn oraz produktów z zakładów przetwórczych i punktów skupu	0	27	21	50	119	52	8	4	52	94	125	25	0	0	0	577	473
		Ceny targowiskowe produktów rolnych	0	45	43	46	122	46	101	46	30	46	138	46	46	0	0	756	867
IV		Prowadzenie książek FADN	36	31	28	10	35	26	8	23	6	21	50	67	9	0	0	350	350
		Artykuły do „Aktualności Rolniczych”	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	2	1	0	2	25	34	40

Tabela 46. Blok I. „Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013”

Tematyka	Powiatowe Zespoły Doradcze													Centrum Ogrodnicze	Zakład Modliszewice	Razem wykonanie	Plan 2009	
	PZD Końskie	PZD Włoszczowa	PZD Jędrzejów	PZD Skarżysko	PZD Kielce	PZD Pińczów	PZD Busko-Zdrój	PZD Kazimierza Wielka	PZD Starachowice	PZD Ostrowiec	PZD Opatów	PZD Sandomierz	PZD Staszów					
1. Sporządzanie wniosków o dopłaty bezpośrednie	662	785	444	210	1748	423	729	816	364	959	1074	1382	649	1227	442	11912	7318	
2. Sporządzanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania wsparcia z innych działań PROW	224	382	297	60	402	294	312	262	104	238	398	105	257	529	217	4081	1394	
3. Doradztwo																		
a) doradztwo indywidualnie	625	442	956	313	877	795	1338	562	641	1676	2151	882	481	2465	644	14848	11114	
b) doradztwo grupowe	6	7	56	1	26	4	2	13	2	4	64	60	10	29	1	285	269	
	21	23	249	4	122	12	9	39	6	12	252	220	59	159	4	1191	890	
4. Szkolenia																		
1. Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego	4		1	1		2	1	5	1		4		1	6		26	48	
	27		8	11		18	21	96	19		69		10	78		357	446	
2. Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich	5	1	1	3	4			8		3	3	1	1	5		35	35	
	42	15	17	36	51			150		48	40	12	11	59		481	338	
3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej	3				3	2		2	1				2	1	5		19	22
	24				37	29		33	11				26	17	72		249	214
4. Leader: Aktywizacja społeczności lokalnych do angażowania się w rozwój obszarów wiejskich				1	2	2	4		1				1	1			12	12
				8	22	34	62		12				7	5			150	133
5. Minimalne wymagania zasady wzajemnej zgodności	3		1	6	8	2	6	6	2	3	5	11	3	1			57	36
	22		11	52	131	19	89	102	27	47	51	124	30	11			716	355
6. Zasady korzystania z pomocy w ramach programów PROW na lata 2007-2013	4	4	3	1	9	5	7	2	1	2	14	6	1	17	3		79	69
	28	110	43	6	154	75	69	26	10	31	170	85	13	302	17		1139	631

7. Dopłaty bezpośrednie				1	4	1	1	2					1		9	19	0
				6	91	10	5	24					19		84	239	0
5. Seminaria															3	3	1
															84	84	30
Razem szkolenia	19	5	6	13	30	14	19	25	6	8	26	21	9	34	15	250	222
	143	125	79	119	486	185	246	431	79	126	330	254	105	522	185	3415	2117

DZIAŁ METODYKI DORADZTWA, SZKOLEŃ i WYDAWNICTW

1. Wstęp

Do zasadniczych zadań Działu Metodyki Doradztwa, Oświaty i Szkoleń należało:

- koordynacja pracy oraz udzielanie pomocy w realizacji zadań 13 Powiatowym Zespołem Doradczym działającym na terenie 102 gmin województwa,
- nadzorowanie procesów planowania i sprawozdawczości, doradztwa i szkolenia w ramach Systemu Zarządzania Jakością ISO,
- organizowanie i nadzorowanie przebiegu ważniejszych form szkolenia i doskonalenia zawodowego rolników, mieszkańców obszarów wiejskich, młodzieży wiejskiej oraz kadry własnej,
- informowanie zainteresowanych osób o możliwościach zdobywania i podwyższania kwalifikacji rolniczych w formach szkolnych i pozaszkolnych, a także rozwijanie współpracy ze szkołami i uczelniami rolniczymi,
- współudział i pomoc w organizacji różnego rodzaju imprez rolniczych (targi, wystawy, aukcje, konkursy, olimpiady, dożynki),
- współpraca i koordynacja pracy klubów 4H ,
- obsługa Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego.

Realizacja wymienionych wyżej zadań odbywała się przy współpracy z innymi jednostkami działającymi na rzecz rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i edukacji szczebla krajowego i wojewódzkiego.

2. Realizacja zadań

2.1. Kursy dla rolników

W Dziale Metodyki Doradztwa, Oświaty i Szkoleń gromadzona i przechowywana była podstawowa dokumentacja dotycząca realizacji szkoleń kursowych w postaci: programów kursów oraz rejestru wydanych zaświadczeń.

W 2009 roku przeprowadzono 4 kursy operatorów kombajnów zbożowych w: Jędrzejowie dla 27 osób, Włoszczowie – dla 24 osób, Opatowie – dla 31 osób i w Bodzentynie, gdzie przeszkolono 19 osób. Łącznie 101 osób uzyskało kwalifikacje operatora kombajnów do zbioru zbóż.

2.2. Seminaria „Zmiany w PROW 2007 – 2013”

W dniach 17.11. w ŚODR O/Sandomierz oraz 18 i 19.11. 2009 r. w Modliszewicach, wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi zorganizowano seminaria „Zmiany w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”.

Program obejmował omówienie zmian w działaniach PROW 2007- 2013, jakie zostały wprowadzone oraz notyfikowanych do Komisji Europejskiej. Wykładowcami byli pracownicy merytoryczni Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa „FAPA”. Uczestnicy po seminarium otrzymali stosowne certyfikaty. W szkoleniach uczestniczyły ogółem 393 osoby: przedstawiciele samorządu terytorialnego, rolniczego, rolnicy oraz doradcy ŚODR.

W dniach 03 – 04.12.2009 r. w Modliszewicach, odbyło się takie seminarium dla pracowników Biur Powiatowych AR i MR z terenu województw łódzkiego i świętokrzyskiego. Program obejmował także zapoznanie słuchaczy z technikami komunikacji. Uczestniczyło 40 osób.

2.3. Doskonalenie zawodowe specjalistów ŚODR

W styczniu 2009 roku Centrum Doradztwa Rolniczego przedstawiło ofertę dotyczącą doskonalenia zawodowego specjalistów, z której korzystali doradcy ŚODR Modliszewice. Szkolenia specjalistów i doradców pokazuje tabela 47.

Tabela 47. Doskonalenie zawodowe pracowników ŚODR w 2009 r. – ważniejsze kursy i seminaria

Lp.	Forma/termin	Tematyka	Ilość szkoleń - kursów	Ilość uczestników	Organizator - uwagi
1.	Warsztaty szkoleniowe 09-12.03.2009 r.	Doradca rolny ekspertem wspierającym beneficjentów osi 4 PROW 2007-2013 w zakresie działań „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” oraz „Małe projekty”.	1	3	CDR O/Kraków
2	Seminarium 17-19.06.2009 r.	Rozwój zintegrowanego systemu doradztwa rolniczego.	1	5	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu Centrum Kształcenia Ustawicznego
3.	Warsztaty szkoleniowe 01.06 – 17.09. 2009 r.	Minimalne wymagania wzajemnej zgodności oraz bezpieczeństwo i higiena pracy w gospodarstwie rolnym.	1 /w 10 grupach/	142	CDR O/Radom
4.	Kurs internetowy 23.03. – 10.04.2009 r.	Komputerowe wspomaganie zarządzania gospodarstwem rolnym.	1	50	CDR Brwinów
5.	Kurs internetowy 01-30.09.2009 r.	Ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	1	30	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu Centrum Kształcenia Ustawicznego
6.	Kurs internetowy 15.09-14.10. 2009 r.	Nowe technologie w produkcji roślinnej i zwierzęcej	1	10	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu Centrum Kształcenia Ustawicznego
7.	Seminarium 03-05.11.2009 r. i 01-03.12. 2009 r.	Metodyka wsparcia doradczego dla beneficjentów działań „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej -tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – składających wnioski do lokalnych grup działania”.	2	21	CDR O/Kraków
8.	Szkolenie listopad/grudzień 2009 r.	Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów objętego PROW na lata 2007-2013”.	14	142	ŚODR Modliszewice
9.	Seminarium 17,18,19 -11-2009 r.	Zmiany w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-13	3	140	CDR Brwinów FAPA Warszawa
10.	Seminarium 15-16.12.2009 r.	Przetwórstwo ekologiczne na poziomie gospodarstwa	1	8	CDR O/Radom

W Działach merytorycznych oraz Centrum Ogrodniczym realizowano seminaria dla specjalistów branżowych w ramach doskonalenia zawodowego, z uwzględnieniem ich potrzeb.

2.4. Współpraca z klubami 4H

W 2009 roku działało 70 klubów 4H skupiających około 3000 dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich, liderów wolontariuszy, liderów ekspertów oraz sympatyków Ruchu 4H. Podczas realizacji programów edukacyjnych koncentrowano się na projektach edukacyjnych tematycznie związanych z dziedzictwem kulturowym, ekologią i ochroną środowiska, bezpieczeństwem i higieną pracy w gospodarstwach rolnych oraz z rozwojem drobnej przedsiębiorczości.

Ważniejsze przedsięwzięcia to:

1. Przyrodnicze ścieżki dydaktyczne.

Kontynuowano II etap programu „Kształtowanie świadomości ekologicznej i postaw proekologicznych wśród uczniów szkół wiejskich zrzeszonych w klubach 4H oraz wśród mieszkańców lokalnej społeczności województwa świętokrzyskiego – przyrodnicze ścieżki dydaktyczne”, realizowany przez 8 klubów czterolistnej koniczynki, które w 2011 roku przekażą lokalnej społeczności utworzone ścieżki dydaktyczne. Projekt realizowany był w gminach: Górnio, Bodzechów, Masłów, Krasocin, Stąporków, Kije, Busko-Zdrój.

W ramach realizowanego programu przeprowadzono szereg szkoleń, spotkań w klubach, spotkań z liderami ekspertami programu oraz zajęć warsztatowych.

- W maju i na przełomie czerwca i lipca 2009 odbyły się spotkania warsztatowe na 8 przyrodniczych ścieżkach dydaktycznych liderów-ekspertów programu z dziećmi i liderami wolontariuszami zaangażowanymi w projekt.
- 29 maja br. - 10 klubów – 300 klubowiczów i liderów wolontariuszy realizatorów II etapu projektu ścieżek dydaktycznych uczestniczyło w „Dniach Owada” zorganizowanych przez Uniwersytet Rolniczy w Krakowie.

- W dniach 18-20 września 2009 odbyło się trzydniowe spotkanie w ŚODR Modliszewice dotyczące realizacji II etapu projektu przyrodnicze ścieżki dydaktyczne klubów 4H dla dzieci i liderów wolontariuszy uczestniczących w I i II etapie realizowanego projektu, związane z wymianą doświadczeń i przygotowaniem zajęć warsztatowych i sesji szkoleniowych na ścieżkach.
- 24 października br. odbyło się w Gimnazjum Publicznym w Sitkówce Nowinach szkolenie w ramach programu „Kluby 4H chronią środowisko naturalne” połączone z tematem „Gmina Sitkówka – Nowiny wolna od azbestu”. W ramach szkolenia odbył się konkurs dla dzieci i młodzieży z klubów 4H dotyczący wymienionych zagadnień. W szkoleniu wzięło udział 120 osób: klubowicze, liderzy wolontariusze, nauczyciele, dyrektorzy szkół, zaproszeni goście oraz przedstawiciele władz samorządowych.

2. Konkursy klubowe.

Kluby 4H uczestniczyły w konkursach wojewódzkich. Ich finały odbyły się:

- 24 maja 2009 r. odbyło się rozstrzygnięcie konkursu „Bezpiecznie i z humorem na wiejską nutę” oraz I Wojewódzki Turniej Klubów 4H, zorganizowany przez klub 4H „Jodełka” przy Szkole Podstawowej w Bodzechowie, powiat ostrowiecki. Wzięły w nim udział 34 kluby 4H z województwa świętokrzyskiego.
- 26 września br. odbyło się rozstrzygnięcie konkursu „W starym domu” w Zespole Placówek Oświatowych w Olesznie, powiat włoszczowski. Na konkurs nadesłano 27 prac, natomiast w podsumowaniu konkursu uczestniczyło ponad 300 klubowiczów z 35 klubów oraz zaproszeni goście.

W dniach 05 - 07 czerwca 2009 r. przeprowadzono Ogólnopolski Konkurs Klubów 4H, pod hasłem „Wsi bezpieczna, wsi wesola”, w ramach X Jubileuszowego Zlotu Klubów 4H w Sitkówce Nowinach, powiat kielecki. W konkursie udział wzięło 26 klubów z województwa świętokrzyskiego oraz 48 klubów z 9 województw w 4 kategoriach konkursowych.

23 października br. w siedzibie Zarządu Głównego Naczelnej Organizacji Technicznej w Warszawie odbyła się uroczysta gala finału IX Konkursu Kryształowej Koniczyny im. Edwarda Piszka, Szczepana Pieniążka

i Edwarda Evansa. III miejsce i nagrodę Kryształowej Koniczyny zdobyła Aleksandra Adamiec z Grabownicy gm. Łopuszno powiat kielecki pracująca z klubami 4H od 1996 roku. Otrzymała również nagrodę wyróżnienia za całokształt pracy w Ruchu 4H.

3. Wymiana międzynarodowa.

W dniach od 26 maja do 10 czerwca 2009 roku, już po raz trzeci, (pierwszy pobyt w roku 2005, drugi w 2007) na zaproszenie Purdue University w Lafayette przebywała w stanie Indiana 26 osobowa grupa młodzieży i opiekunów oraz realizatorów przedsięwzięcia. Wyjazd studyjny odbył się w ramach realizowanego programu pt. „Kształtowanie świadomości ekologicznej i postaw proekologicznych wśród uczniów szkół wiejskich zrzeszonych w klubach 4-H oraz wśród mieszkańców lokalnej społeczności województwa świętokrzyskiego”.

W dniu 22 czerwca br., w ramach ogólnopolskiej wymiany ze stanem Michigan zorganizowanej przez Fundację Edukacyjną 4H w Polsce, do USA wyjechała 5 osobowa grupa (wymiana liczy 17 osób z kraju) reprezentantów województwa świętokrzyskiego, którzy promowali działalność klubów 4H oraz projekty edukacyjne realizowane przez świętokrzyskie koniczynki.

W dniach 21.06 – 07.07.2009 r. dwie osoby reprezentujące kluby 4H naszego regionu uczestniczyły w konferencji międzynarodowej dotyczącej funkcjonowania Ruchu 4H w USA – Stan Indiana.

1. Pozostałe inicjatywy.

Klubowicze uczestniczyli w Dniach Otwartych Dni w Modliszewicach w dniu 28 czerwca 2009 r. Przygotowali wystawę prac manualnych i fotograficznych promującą programy edukacyjne realizowane przez świętokrzyskie kluby 4H.

W dniu 11 grudnia 3 kluby 4H z Sobkowa, Sitkówki - Nowin, Buska-Zdroju uczestniczyły w zajęciach zorganizowanych w ramach „Uniwersytetu dla Młodzieży” przez Uniwersytet Rolniczy w Krakowie.

W zajęciach uczestniczyło 40 klubowiczów i 5 liderów wolontariuszy. Wykłady poświęcone były zielarstwu i mało znanym warzywom, wykorzystaniu nowoczesnych metod w nauczaniu, np. e-learningu.

16 grudnia w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Warszawie klubowicze brali udział w spotkaniu opłatkowym z Prymasem Polski zorganizowanym przez Fundację Edukacyjną 4H w Polsce. Oprawę artystyczną uroczystości przygotował Klub 4H z Ożarowa, powiat opatowski.

Kluby 4H brały udział w wielu innych inicjatywach, tj. krajowej akcji „Sprzątanie Świata” w ramach „Dni Ziemi”. Uczestniczyły także w różnotematycznych przedsięwzięciach dla społeczności lokalnych (Dzień Babci, Mamy, Dziadka, Seniora, Jasełka Bożonarodzeniowe, kiermasze, dożynki itp.).

Swoją obecność kluby 4H Ziemi Świętokrzyskiej zaznaczyły biorąc udział w imprezach wojewódzkich, powiatowych i gminnych, promując na zorganizowanych wystawach programy edukacyjne z zakresu przedsiębiorczości i rękodzielnictwa ludowego oraz regionalne programy artystyczne na estradach. Pod potrzeby realizowanych przedsięwzięć opracowane i wydane zostały ulotki i broszury w formie kolejnych programów edukacyjnych dla klubów 4H.

Publikacje w prasie regionalnej i lokalnej, miesięczniku „Aktualności Rolnicze” przyczyniły się do promocji i rozwoju Ruchu 4H na Ziemi Świętokrzyskiej.

4. Współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi Ruch 4H.

Uczestnictwo członków klubów 4H i liderów wolontariuszy w szkoleniach, pokazach, seminariach wyjazdowych, spotkaniach międzyklubowych o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim, wymiana programów i doświadczeń związanych z ich realizacją zapewniło zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych w działalności klubowej.

Zaplanowane przedsięwzięcia edukacyjne wspierali współrealizatorzy programów edukacyjnych – pracownicy:

- Uniwersytetu Rolniczego z Krakowa,
- Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego,
- Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Fundacji: Heifer Project International,

- Fundacji Edukacyjnej 4H w Polsce,
- Muzeum Wsi Kieleckiej,
- Państwowej Inspekcji Pracy,
- Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kielcach,
- Wojewódzkiego Domu Kultury,
- Ambasady Amerykańskiej,
- urzędów gmin, miast i gmin oraz starostw powiatowych.

5. Zestawienie klubów 4H na terenie poszczególnych powiatów:

Końskie	15	Busko	6
Włoszczowa	7	Starachowice	2
Jędrzejów	3	Ostrowiec Świętokrzyski	4
Skarżysko Kam	2	Opatów	1
Kielce	17	Sandomierz	6
Pińczów	3	Staszów	4
Razem : 70 klubów			

SEKCJA WYDAWNICTW I INFORMACJI

1. Wstęp

W dzisiejszej sytuacji zarówno ekonomicznej, jak i kulturowej informacja zyskuje coraz większe znaczenie. Informacja rolnicza powinna być: aktualna, rzetelna, wyczerpująca i łatwo dostępna. Chodzi oczywiście o cenny czas i najlepsze jego wykorzystanie. Szybkość uzyskania informacji determinuje późniejsze jej wykorzystanie.

W branży rolniczej już nie tylko nowinki technologiczne dotyczące produkcji są podstawową informacją. Teraz na plan pierwszy wysuwa się znajomość perspektyw finansowych związanych zwłaszcza z programami unijnymi PROW 2007-2013, tzn. rozpoznanie ścieżek dostępu i funkcjonowania programów. Nie mniej ważne są zagrożenia, jakie niosą zmiany cywilizacyjne, a w tym te najważniejsze – środowiska przyrodniczego i związane z żywnością. Jednakże bez względu na to, czy informacja jest technologiczna, ekonomiczna czy marketingowa przybiera różne formy. Nie jest to już tylko obraz i słowo drukowane, ale również rejestrowane na elektronicznych nośnikach i publikowane w internecie. Wymienione formy brane są pod uwagę przy realizacji zadań po to, by iść z duchem czasu oraz w sposób zachęcający podawać informację, a zatem skutecznie wypełniać swoją rolę.

2. Realizacja zadań

Podstawowe zadania to:

- przygotowanie oraz druk wydawnictw własnych,
- przygotowanie informacji na stronę internetową,
- prowadzenie biblioteki zakładowej.

W 2009 roku wydawany był periodyk – miesięcznik „Aktualności Rolnicze”. Publikowane w nim były artykuły z zakresu technologii produkcji i doświadczalnictwa, ekonomiki i przedsiębiorczości, marketingu produktów rolnych, ekologii, aktualne zalecenia dla producentów rolnych, istotne wydarzenia z regionu oraz prezentowane ciekawe rozwiązania gospodarcze

i technologiczne, programy unijne. Ponadto włączono zagadnienia dotyczące produkcji ogrodniczej redagowane przez specjalistów „Centrum Ogrodniczego”. Połączono w ten sposób periodyk „Aktualności Rolnicze” z miesięcznikiem „Ogrodnik Sandomierski”.

Nakład miesięczny „Aktualności Rolniczych” – 2600 egz.

Ponadto działalność informacyjno-wydawnicza Ośrodka polegała na:

- emisji broszur, ulotek obejmujących swym zakresem wiedzę technologiczną, ekonomiczną, ekologiczną, marketingową oraz z zakresu nowych inicjatyw i programów pomocowych, przydatną rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich,
- wydawaniu i dystrybucji materiałów promujących region świętokrzyski w formie folderów i plakatów, przewodników oraz innych materiałów informacyjnych i szkoleniowych, instrukcji, druków itp.,
- promocji Ośrodka poprzez przygotowanie elementów graficznych na imprezy rolnicze, tj. Dni Otwartych Drzwi, targi, kiermasze, wystawy, dożynki,
- współdziałaniu z instytucjami i uczelniami rolniczymi, samorządowymi oraz innymi jednostkami pracującymi na rzecz rolnictwa oraz mediami,
- prowadzenie odpłatnej działalności wydawniczej, reklamowej i drukarskiej.

Działalność wydawnicza Ośrodka to 104 pozycje broszur i ulotek o łącznym nakładzie 12382 egz. Drukowano plakaty i zaproszenia. Łączny ich nakład to 4595 egz. Szczegóły zawiera tabela nr 48.

Tabela 48. Wydawnictwa ŚODR Modliszewice w 2009 roku

Lp.	Autor	Tytuł	Rodzaj /N lub W	Format	Nakład
1	2	3	4	5	6
Produkcja roślinna					
1.	Krystyna Chrabąszcz	Odnawianie użytków zielonych	B/N	A5	200
2.	Grzegorz Klusek	Sadzeniak i jeszcze raz sadzeniak	B/N	A5	140
3.	Krzysztof Domagała	Rola wapnowania w kształtowaniu żyzności gleby	B/W	A5	140
4.	Krzysztof Domagała	Mikroelementy i ich znaczenie w nawożeniu roślin	B/W	A5	50
5.	Krzysztof Domagała	Biopaliwa ciekłe	B/W	A5	20
6.	Krzysztof Domagała	Łubin żółty - agrotechnika	B/W	A5	80
7.	Krzysztof Domagała	Czynniki wpływające na efektywność nawożenia mineralnego”	B/W	A5	70
8.	Marcin Majchrzak	Lista zalecanych odmian do uprawy w woj. świętokrzyskim pszenicy ozimej, pszenżyta ozimego, ziemniaka bardzo wczesnego, ziemniaka średniowczesnego	B/W	A5	180
9.	Marcin Majchrzak	Obowiązki rolnika wobec hodowców za wysiany materiał siewny	B/W	A5	120
10.	Piotr Witczak Krystyna Chrabąszcz	Rośliny oleiste	B	A5	50
11.	Krystyna Chrabąszcz	Choroby i szkodniki traw	U/W	A5	20
12.	Krystyna Chrabąszcz	Uprawa traw pastewnych na gruntach ornych	B/W	A5	20
Produkcja zwierzęca					
13	Bogusław Wiaderny	Chów kuropatw	U/N	A5	30
14	Władysław Mazur	Biegunki u prosiąt zawsze groźne	B/W	A5	100
15.	Władysław Mazur	Mineralne i witaminowe żywienie świń	B/W	A5	50
16.	Małgorzata Duda	Krzyżowanie towarowe trzody chlewnej	B/W	A5	90
17.	Małgorzata Duda	Płynne żywienie trzody chlewnej	U/W	A5	40
18.	Grażyna Bukowska	Przechowywanie nawozów naturalnych	B/W	A5	160
19.	Grażyna Bukowska	Budowa płyt obornikowych i zbiorników na płynne odchody zwierzęce	B/W	A5	3
20.	Krystyna Wieczorkiewicz	Nowe technologie chowu owiec i bydła mięsnego	B/W	A5	90
21.	Krystyna Wieczorkiewicz	Poprawa płodności i wydajności krów wysokomlecznych poprzez prawidłowe żywienie i utrzymanie	B/W	A5	100
22.	Krystyna Wieczorkiewicz	Chów owiec – poprawa opłacalności	B/W	A5	30
23.	Krystyna Wieczorkiewicz	Doceńmy jagnięcinę i wołowinę oraz bydło mięsne, owce i kozy	B/W	A5	150
24	Krystyna Wieczorkiewicz	Prawidłowy zbiór i wykorzystanie kukurydzy w żywieniu bydła	U/W	A5	105
25.	Bogusław Wiaderny	Użytkowanie nieśne kur w gospodarstwie przyzagrodowym	B/W	A5	57
26.	Bogusław Wiaderny	Jeleniowate – alternatywa w produkcji zwierzęcej	U/W	A5	20
Przedsiębiorczość, Wiejskie Gospodarstwo Domowe i Agroturystyka					
27	Anna Michalska	Grzybowe przysmaki	B/N	A5	245
28	Anna Michalska	Ciasta i desery w pięć minut	B/N	A5	285

29	Teresa Wąsik	Jak sprzedać produkt tradycyjny	B/N	A5	165
30	Aleksandra Imosa	Truskawka Faworytka Buska	B/N	A5	180
31.	Teresa Wąsik	Ryby o każdej porze roku	B/W	A5	245
32.	Teresa Wąsik	Domowe nalewki	B/W	A5	60
33.	Teresa Wąsik	Surówki i sałatki – zdrowie na talerzu	B/W	A5	60
34.	Małgorzata Donoch	Fasola Jaś. Perła Ponidzia	B/W	A5	60
Ekologia					
35	Marian Szałda	Wybieramy najlepsze gospodarstwa ekologiczne	B/N	A5	300
36	Marian Szałda	Jak otrzymać zwrot kosztów gospod. ekolog	U/N	A5	200
37.	Praca zbiorowa	Ekologiczna uprawa ogórka	B/W	A5	60
38.	Marian Szałda Małgorzata Kloczkowska	Uprawa malin metodami ekologicznymi	B/W	A5	60
39.	Marian Szałda, Małgorzata Kloczkowska	Uprawa ziół w gospodarstwie ekologicznym	B/W	A5	60
40.	Marian Szałda	Uprawa porzeczki metodami ekologicznymi	B/W	A5	60
Ekonomika					
41.	Wojciech Łabętowicz	Grupy producentów rolnych	B/N	A5	120
42.	Stanisław Dereziński	Kredyty w rolnictwie	U/N	A5	250
43	Jarosław Nowak	Renty Strukturalne	B/N	A5	154
44	Jarosław Nowak	Modernizacja gospodarstw	B/N	A5	168
45	Jarosław Nowak	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	B/N	A5	172
46	Jadwiga Bastrzyk Zdzisława Dziduch	Podatki w rolnictwie	B/W	A5	70
47	Krzysztof Wrzosek	Relacja cen płodów oraz parytet dochodowy	B/N	A5	172
48.	Stanisław Dereziński	Kredyty preferencyjne dla rolników	B/W	A5	30
49.	Ryszard Śmiechowski	Ceny środków do produkcji i usług	B/N	A5	70
50	Jarosław Nowak	Ułatwienie startu młodym rolnikom	B/N	A5	100
51	Krzysztof Wrzosek	Kalkulacje opłacalności produktów rolnych w 2008 r.	B/N	A5	245
Inne					
52	Praca zbiorowa	Świątokrzyskie gospodarstwa ekologiczne.	B/N	A5	1500
53.	Praca zbiorowa	Konkurs – przyjazna wieś	B/N	A5	1500
54.	Praca zbiorowa	Katalog wystawców zwierząt	B/N	A5	200
55.	Praca zbiorowa	Katalog wystawców bydła mlecznego	B/N	A5	200
56	Praca zbiorowa	Przewodnik po polu doświadczalnym	B/N	A5	60
57.	Praca zbiorowa	Katalog wystawców	B/N	A5	200
Kluby 4H					
58.	Grażyna Motyka	Sztuka publicznej wypowiedzi „Ucz się działając”	B/W	A5	20
59.	L.Banaszak J.Stępień	Świadomy dziedzictwa przyrody i kultury przetrwam	B/W	A5	20
60.	Barbara Bubień	Inwestuj już teraz w przyszłość – kluby 4H szansą dla dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich	B/W	A5	20
61.	Kazimierz Krakowiak	Chów kóz w małych gospodarstwach.	B/W	A5	20
62.	J.Makówka, G.Cieślik	Coś z niczego	U/W	A5	20
63.	G.Nowak	Chroń środowisko naturalne	B/W	A5	20
64.	B.Szczepańska - Krakowiak	My i nasze środowisko	B/W	A5	20

65.	A.Borożyna	Nie wypalajmy traw	U/W	A5	20
66	Joanna Mazur	Otwieramy drzwi do leśnego królestwa.	B/W	A5	40
67	Małgorzata Zegadło Beata Podgajna Jolanta Janic	Ścieżka historyczno-przyrodnicza po najbliższej okolicy Brzezin gm. Morawica	B/W	A5	20
68	- „ -	Zielona ścieżka edukacji i zdrowia	B/W	A5	20
69	Grażyna Nowak	Spacerkiem po Kozubowskim Parku Krajobrazowym	B/W	A5	20
70	Teresa Galoch	Bądźmy przedsiębiorcy i wrażliwi na potrzeby innych	B/W	A5	20
71	Anna Cieślicka	Zapraszamy na szlak turystyczny	B/W	A5	20
72	Janusz Chałupczak	Ucz się i zarabiaj – uprawiaj i pielęgnuj róże	B/W	A5	20
73	Aleksandra Szkatulska	Żyjmy w zgodzie z naturą	B/W	A5	20
74	Anna Bieńkowska	Kluby 4H	B/W	A5	20
75	J.Kowalczyk, B.Kowalska	Uprawa roślin balkonowych	B/W	A5	10
76	A.Adamiec	Krajobraz Pojezierza Świętokrzyskiego	B/W	A5	20
77	Fundacja Edukacyjna w Polsce	Metodyka pracy w klubach 4H – ćwiczenia grupowe	B/W	A5	20
78	Anna Bieńkowska	Mała gospośia	B/W	A5	20
79	Halina Szałda	Uprawa winorośli	B/W	A5	20
80	Janusz Chałupczak	Ucz się zarabiaj – hoduj ryby w akwarium.	B/W	A5	20
81	Barbara Szczepańska	Na szlaku historii Fałkowa	B/W	A5	20
82	Kluby 4H woj. świętokrzyskiego	Najstarsza potrawa regionalna	B/W	A5	20
83	E.Giermak	Podstawy szycia ręcznego	B/W	A5	20
84	I.Słomińska	Bądźmy ekologiczni	B/W	A5	20
85	Danuta Rozpara Bożena Wróbel	Las skarbem natury	B/W	A5	20
86	Bożena Maciejewska	Podaj wodzie pomocną dłoń	B/W	A5	20
87	Barbara Bubień	Kluby 4H Ziemi Świętokrzyskiej w latach 1995-2000	B/W	A5	6
88	E.Ilska, J.Owczarek	Podróże po Regionie Kazanów – Końskie – Kielce	B/W	A5	20
89	I.Andruszkiewicz, W.Bajkowska	Polskie dania dla Europy – Młody Mistrz Wypieku	B/W	A5	20
90	Fundusz Pracy i Polityki Społecznej	Szlakiem tradycji i kultury wsi polskiej	B/W	A5	30
Oddział Sandomierz „Centrum Ogrodnicze”					
91	Krystyna Wrzosek	Uprawa poplonów	U/N	A5	100
92	Krystyna Klimont	Nowości hodowlane – zboża jare	U/N	A5	100
93	Halina Gilewska	Uprawa grochu na nasiona	U/N	A5	100
94	Wanda Rosińska	Analiza wyników gospodarstwa rolnego na podstawie raportu indywidualnego	U/N	A5	200
95	Alina Lisowska	Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności	U/N	A5	200
96	Tadeusz Podczasi	Dotowane ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	U/N	A5	300
97	Marta Ośka	Uprawa kapusty metodami ekologicznymi	B/N	A5	200
98	Marta Ośka Marek Śliwa	Ekologiczny chów trzody chlewnej	B/N	A5	200
99	Marta Ośka Marek Śliwa	Ekologiczna uprawa marchwi na nasiona	B/ W/N	A5	200
100	Marta Ośka Marek Śliwa	Ekologiczna uprawa ogórka	B/W/N	A5	200
101	Marta Ośka Marek Śliwa	Uprawa pomidorów metodami ekologicznymi	B/N	A5	200

102	Barbara Czwarno	Folder reklamowy Ośrodka Szkoleniowego w Sandomierzu	U/N	A5	230
103	Barbara Czwarno	Wskazówki dla piszących artykuły	U/N	A5	20
104	Monika Bernaś	Organizacja bazy żywieniowej i żywienie turystów	U/N	A5	100
Razem					12382

B – broszura U – ulotka N – nowe W - wznowienie

PODSUMOWANIE

Zbiorcze zestawienie realizowanych w 2009 roku podstawowych zadań doradczych, upowszechnieniowych i szkoleniowych zawiera tabela 49.

Tabela 49. Zestawienie zbiorcze ważniejszych zadań wykonanych w 2009 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Produkcja roślinna	Produkcja zwierzęca	Ekologia i ochrona środowiska	Produkcja ogrodnicza	Przedsiębiorczość, wiejskie gospodarstwo domowe i agrourystyka	Ekonomika	Razem
1	Doradztwo indywidualne – ilość porad	8273	7757	6464	11500	5408	9062	48464
2	Doradztwo grupowe: - ilość spotkań - liczba uczestników	214 839	268 1136	156 648	299 2000	142 774	254 894	1333 6291
3	Pokazy: - ilość pokazów - ilość uczestników	49 337	39 253	17 111	27 405	68 862	- -	200 1968
4	Demonstracje - ilość	48	41	7	16	-	38	150
5	Szkolenia - ilość szkoleń - ilość uczestników	258 3311	237 3197	212 2332	153 3038	159 2961	208 2634	1227 17473
6	Wnioski o dopłaty bezpośrednie	2328	2352	1419	2303	2000	1510	11912*
7	Pozostałe wnioski /głównie rolnośrodowiskowe/	694	619	1145	563	341	719	4081

* Ogólna liczba wniosków opracowanych przez pracowników ŚODR wynosiła 13555. Pozostałe 1643 opracowały osoby nie będące specjalistami w wymienionych branżach.

Ponadto współpracowano z klubami 4H – obejmującymi ok. 3000 dzieci i młodzieży w 70 klubach.

W roku 2009 akredytację na świadczenie usług doradczych otrzymało kilkadziesiąt podmiotów z terenu całego kraju. W tych realiach Ośrodek musi sprostać konkurencji – często nieuczciwej. Dbając o jakość usług Ośrodek działa zgodnie z certyfikatem Systemu Zarządzania Jakością (uzyskanego na podstawie normy PN-EN ISO 9001:2009), który posiada od 2008 roku.

Sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach w 2009 r. zostało pozytywnie zaopiniowane przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego oraz zatwierdzone przez organ założycielski.